

ZLATO ZRNJE

Spet nam je leto prišlo do slovesa.

V gornjem delu peščene ure je le še ostanek kot prah finega zrnja. Skoraj vse je že v spodnjem: vse lepo in težko, opravljeno in zamujeno delo, izpolnjene in nedosežene sanje, blage in hude besede, ščepec sreče in polno prgišče skrbi - življenje pač.

Na Silvestrovo bomo to uro obrnili v upanju in želji, da bo peščen obračun čez 365 naslednjih dni obetavnejši; da bodo sonce in mir in prijazne besede v obilnejši meri naši sopotniki; da bosta pamet in srce znala prestrezati vse, kar nam nanašajo viharji in bolečine.

Toda pred letnim obratom te ure bo njeno poslednje zrnje spet zlato, kot vsakič. Prišla bo Sveta noč, blažena noč.

Po njej podzavestno hrepenimo v vseh letnih časih našega bivanja. V njej je izginila nedolžnost najmlajšega časa, v njej so ostanki sanj, ki niso in niso hotele umreti; v njej je zarja veličastne lepote, ki je nobena znanost ne zmore dokazati, dokazuje pa jo naša želja po njej.

Sveta in blažena noč rojeva v nas tudi tesnobo. Kot neznan-sko občutljivi kompas nas opozarja, kje vse smo na poti zašli, kako strmi previsi nas čakajo, kako grenko je tavanje v temi zaradi pomote, ki je bila predvidljiva.

V teh svetih božičnih dneh naj žarki božje milosti prižgejo med nami trajno luč ljubezni in miru. Z željami za srečno in uspešno novo leto 1999 vse to želimo našim bralcem, sodelavcem, prijateljem in vsem Slovincem doma in po svetu!

Uredništvo in uprava Novega glasa

Ker pa je noč sveta in blažena, je poskrbela za luč in orientacijo. Severnica iz Betlehema nas bo pomirila, našli bomo markacije, stare dva tisoč let. Ko se bo začelo svitati, bomo spoznali, da gre smer v obljubljeni čas.

Pred dnevi sem doživel nekaj nenavadno lepega. Na nabrežinski razstavi Kamen je bila med eksponati tudi veriga. Veriga iz kamna, sklenjena in neprekinjena; v krog razpostavljena bi v obsegu zajela dva metra. Člen v členu, drug ob drugem, vse povezano v neločljivo harmonijo.

Veriga je bila izklesana iz enega samega kamnitega bloka. Nobene umetne povezave, nobenega lepljenja ali spajanja. Člen do členu, elegantno in čudežno. Zamisel in roka sta bili tako nedoumljivo spretno sekali v kamnito gmoto, da je nazadnje nastal tehnični čudež.

Iz tega čudeža je zadihala poezija, zaznal sem še višje sporočilo. Veriga v neprekinjenem krogu mi je iz navidezno mrtvega kamna zašepetala: taka je večnost. Nikjer se ne začne, nikjer se ne konča. To je uravnoteženje smisla; vsi členi so za vedno skupaj, vsak na svojem mestu, nepogrešljivi drug drugemu: v neminljivem pretakanju logike in lepote.

Še nikoli mi ni kamen spregovoril v tako monumentalni resničnosti.

To je bilo na letošnjo tretjo adventno nedeljo. V času, ko zdaj zdaj pričakujemo sesip zlatega zrnja iz peščene ure našega bivanja in našega upanja.

SAŠA MARTELANC

02 Drago Legiša
BOJ ZA "DOBER" ZAŠČITNI ZAKON

02 Vida Valenčič
PINOCHET NA ZATOŽNI KLOPI

03 Andrej Bratuž / intervju
P. ANTON VITAL BOMMARCO

**PRIHODNJA ŠTEVILKA NOVEGA
GLASA BO IZŠLA OBVESTILO
V ČETRTEK, 7. JANUARJA 1999.**

Elsinov mojster, *Maria lactans*, ok. 1400, Pokrajinski muzej v Kopru

04 Danijel Devetak, Jurij Paljk
OB BOŽIČU

05 **BOŽIČNA VOŠČILA ŠKOFOV**

06 Majda Artač Sturman
KRUH

07 Marko Vuk
UMETNOSTNI POMEN CERKVE V RUPI...

08 Andrej Bratuž
CELSE MACOR IN SLOVENC

09 Davorin Devetak
PERSPEKTIVA JE V ODPIRANJU

12 **KNJIGA "GLOBINE, KI SO NAS RODILE"**

14 **MALA CECILIJANKA '98**

16 Erika Jazbar
DEVETICA, PRILJUBLJEN OBIČAJ

19 Ivan Žerjal
KNJIGA O ZAČETKIH NAŠEGA ŠPORTA

PO 10. DEŽELNEM KONGRESU SSK

V OSPREDJU BOJ ZA "DOBER" ZAŠČITNI ZAKON

DRAGO LEGIŠA

"Pristaši in somišljeniki Slovenske skupnosti doživljamo v tem zgodovinskem trenutku dvojni paradoks. Ko bi se po pravici smeli veseliti sadov svojega dela in vztrajanja v ne-lahkih časih, doživljamo posebne težave, ki so se zlasti boleče pokazale v neuspehu na zadnjih deželnih volitvah." Tako je poudaril deželni tajnik SSK Martin Brečelj v svojem daljšem poročilu, prebranim na 10. strankinem deželnem kongresu v Trstu. Drugi paradoks pa "danes doživljamo - je še dejal Brečelj - tudi kot pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji, saj se spopadamo s posebnimi težavami in nam marsikje celo pojenjuje življenjska moč". V podkrepitev svojih izjav je navedel raziskavo, ki sta jo o šolski populaciji opravila za Slovenski raziskovalni inštitut Nerina Bogatec in Milan Bufon. Slednja sta ugotovila, da se je v obdobju 1970-1995, torej v 25 letih, število vpisanih v osnovne šole s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem zmanjšalo za 42%, na Goriškem pa za 41%. "Ta negativni trend se v zadnjih treh letih ni ustavil, zlasti ne na Tržaškem in še posebej v tržaškem mestu," je poudaril Martin Brečelj.

"Ni dvoma, da je upadanje življenjske moči naše narodne skupnosti - je nadaljeval - tudi posledica dejstva, da Slovenci v Italiji ne uživamo primerne manjšinske zaščite. Še vedno se kot narodna skupnost spopadamo s čisto temeljnimi vprašanji za svoj obstoj in razvoj." V tej zvezi je govornik omenil zaščitni za-

kon, ki bi moral urediti "naš temeljni pravni status". "Problem je star toliko, kolikor časa živimo Slovenci v mejah italijanske države, najmanj pa kolikor je stara italijanska republika, ki v svoji ustavi izrecno predvideva zaščito manjšin."

Govornik je podrobno navedel pripombe SSK k zakonskemu predlogu poslanca Masellija in naglasil, da gre edini slovenski politični organizaciji predvsem za to, da bi končno dočakali "dober zaščitni zakon", čeprav si nihče ne dela utvar, da bo takšen zakon rešil vsa vprašanja slovenske manjšine. Ko je obravnaval problematiko dežele Furlanije-Juljske krajine in krajevnih avtonomij, je s posebnim poudarkom izpostavil predvsem "pravico do soudeležbe v javnem življenju in do politične zastopnosti", ki je ena "temeljnih pravic manjšinskih narodnih skupnosti".

Eden glavnih vzrokov krize, ki je v zadnjih letih prizadela Slovensko skupnost, je dejstvo, da od leta 1993 ni več prisotna s svojim predstavnikom v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine. V legislaturi 1988-1993 je namreč deželni zbor spremenil volilne predpise, ne da bi se sploh zanimal, kako primerno in ustrezno urediti problem zastopnosti slovenske narodne manjšine in torej kljub novim volilnim predpisom omogočiti izvolitev manjšinskega predstavništva. Z novimi volilnimi predpisi je italijanska politična plast prizadela slovenski skupnosti in celotni naši manjšini udarec, od katerega si še ni opomogla. Zato ne pretiravamo, če napišemo, da imamo dejansko o-

pravka z rododomom, torej z načrtnim uničevanjem naše slovenske narodne manjšine.

"Ko bi imeli dober zaščitni zakon, ko bi imeli minimalno zajamčeno zastopnost v izvoljenih telesih, ko bi imeli močno in pluralistično vsemanjšinsko organizacijo, ko bi že lahko računali na polno naravno povezavo z matičnim zaledjem, potem bi bilo naših manjšinskih in strankarskih težav bistveno manj. Dokler tega ne dosežemo, pa SSK mora živeti in bo živela," je na koncu svojega poročila poudaril Martin Brečelj.

RESOLUCIJE IN IMENOVANJA

1. 10. deželni kongres SSK naroča novemu strankinemu vodstvu, naj budno sledi vprašanju vrnitve Narodnega doma v Trstu Slovincem v Italiji in dosledno vztraja pri dolžni popravni krivic, tako da bo naša manjšina avtonomno spodbujala svojo rast in sožitje z večino.

2. SSK se bo v vseh krajevnih upravah, v katerih je zastopana, potegovala, v skladu s smernicami Bassaninijeve reforme javne uprave, za soudeležbo Agrarne skupnosti, predstavništva odborov za ločeno upravljanje jusarskega premoženja in predstavništva lastnikov pri upravljanju nastajajočega kraškega parka. Tudi pri vseh posegih v teritorij se morajo krajevne uprave obvezno posvetovati s prizadetimi srenjami, odbori za ločeno upravljanje jusarskega premoženja in predstavniki lastnikov oz. prizadetih krajev.

STRAN 12

DUNAJ / ZASEDANJE PREDSTAVNIKOV DRŽAV EZ

NEMŠKI SOCIALDEMOKRATI PO STOPINJAH THATCHERJEVE

Za vrhunsko zasedanje predstavnikov petnajstih držav Evropske zveze, ki se je končalo 12. decembra na Dunaju, je značilno, da ni bil sprejet noben sklep in da so bile vse glavne odločitve odložene. Tako so udeleženci npr. sklenili, da bodo šele sredi prihodnjega leta proučili ukrepe zoper brezposelnost, čeprav se zavedajo velike nevarnosti, ki jo za vso Zvezo predstavlja množica sedemnajstih milijonov brezposelnih. Odloženi so bili dalje ukrepi, ki zadevajo proračun, institucionalne reforme in razširitev Zveze na države vzhodne Evrope, med katerimi je tudi Slovenija.

Na zasedanju, ki je bilo zadnje pred uvedbo enotne valute evro z začetkom novega leta 1999, so bile v središču pozornosti predvsem finance. V tej zvezi so predstavljala precejšnjo novost stališča nemške socialdemokratske vlade. Kancler Schröder je namreč na predvečer dunajskega zasedanja v parlamentu dejal, da "Nemčija ne bo in ne more več financirati blaginje drugih držav". Sicer so bile med celotnim zasedanjem stalno prisotne besede, ki jih je bila sredi osemde-

setih let izustila angleška železna dama Margaret Thatcher, ko je dejala: "I want my money back" (Hočem svoj denar nazaj). Tedaj je namreč tudi dosegla, da je Velika Britanija manj prispevala k skupnim stroškom. Na enakem stališču je zdaj laburist Tony Blair in besede Thatcherjeve ponavlja tudi socialdemokrat Schröder.

Takšno stanje je odkrito grajal bivši nemški kancler Helmut Kohl, ki se je zasedanja udeležil kot gost in mu je bilo ob tej priložnosti podeljeno "častno evropsko državljanstvo", kot ga je bil pred njim prejel le Francoz Jean Monnet (1888-1979). Kohl je namreč dejal: "Govorili boste o denarju, a ne smete zemariti evropske vizije in evropskega vidika". Kar zadeva razširitev EZ na vzhodnoevropske države, pa je bivši kancler spomnil na natančne obljube vzhodnoevropskim državam, saj imajo slednje v Zvezo veliko zaupanje.

V avstrijsko prestolnico so bili zadnji dan zasedanja povabljeni tudi predstavniki petih držav, ki so kandidirale za priključitev Zvezi (med njimi je Slovenija), a so bili le seznanjeni s potekom pogovorov.

NA POTI NA DUNAJ

Italijanski ministrski predsednik D'Alema se je na poti v avstrijsko prestolnico nekaj ur ustavil v Sloveniji. Srečal se je s predsednikom slovenske vlade Drnovškom in predsednikom republike Kučanom. Gostiteljem je D'Alema potrdil, da Rim podpira prizadevanja Slovenije za vstop v EZ in Atlantsko zaveznitvo. Omenil je tudi vprašanje zaščite slovenske manjšine, o čemer razpravlja pristojna komisija poslanske zbornice, in se strinjal, da mora Italija ta problem končno urediti. Na tiskovni konferenci pa je nekako skušal opravičiti veliko zamudo, češ da so Italijani v Istri morali prestatati veliko gorja.

DL

ČESTITKE

Našemu sodelavcu in prijatelju, glavnemu uredniku slovenskih poročil pri deželnem sedežu RAI v Trstu, SAŠI RUDOLFU, ki je danes, 17. t.m., dopolnil šestdeset let, ob lepem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in mu želimo, da bi bil še dolgo aktivno prisoten v naši sredi.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA NOVEGA GLASA

PINOCHET NA ZATOŽNI KLOPI

VIDA VALENČIČ

Pred točno petdesetimi leti je bila podpisana mednarodna deklaracija za človekove pravice, po petdesetih letih pa se v zgodovinsko knjigo človekovih pravic končno zapišejo prvi stavki pravične obravnave (nekaterih) grozodejstev zoper človeštvo. Augusto Pinochet, čilski diktator v pokoju, se bo moral pravno soočiti z lastno preteklostjo. Britanski notranji minister se je namreč izrekel za možnost pravne izročitve ostarelega obtoženca španskemu sodstvu, kar je seveda izzvalo plaz ostrih protestov in demonstrativnih manifestacij, ki so jih oblikovali (belopoliti in premožnejši) zagovorniki Pinochetove desnice. Dejansko vsa sredstva javnega obveščanja v Čilu zagovarjajo, da demokracija v državi sploh ni v nevarnosti, ker je pač osnovana na trdnem ustavnem besedilu. Take izjave pa se le malo skladajo z dejanskim stanjem v državi, kjer ima vojska še vedno izredno moč. Čilska vlada si ni prevzela odgovornosti, da bi jasno nasprotovala britanski odločitvi, to nalogo pa je "poverila" vojski, ki je takoj prekinila dobavo orožja, letal in najrazličnejšega vojaškega materiala iz Španije ter Velike Britanije. Kot kaže, igra vojska v Čilu še vedno poglobljeno vlogo, pa naj uradni politični predstavniki izjavlja-

jo karkoli. In kjer glas vojske prevlada nad političnim, pomeni, da demokracija le ni tako na varnem.

Okrog Pinocheta se je v prejšnjih dneh odvijala dolga veriga izjav, demantiranj, ponovnih izjav, ki so v javnost dale vtis predvsem zelo velike napetosti. Ne samo, da je Pinochet direktno obtožil britanskega notranjega ministra Strawa - ki se je izrekel za pravno izročitev diktatorja Španiji - "tatskega vedenja", britanskega premiera Blaira pa "popolne nezanesljivosti"; ne samo, da so te izjave Pinochetovi odvetniki in glasniki naknadno demantirali kot "razumljiv čustveni izbruh in nič več"; v javnosti se je razvedela vest, da je pred časom britanska diplomacija v Madridu svetovala svojim čilskim kolegom, naj preložijo Pinochetov obisk Velike Britanije. Britanski diplomatski vrhi so nemudoma zanimali, da bi do take vrste opozorila res prišlo, verjetno pa je, da je v vsem tem kanček resnice. V Madridu je namreč sodnik Garzon zaključeval svojo raziskavo o grozodejstvih v Latinski Ameriki, v katera je vpleten tudi Pinochet. Za diplomatske vrhe je bilo lahko predvideti, da bo Garzon kmalu zahteval izročitev Pinocheta španskemu sodstvu, tako da je bil vsak generalov odhod v Evropo dokaj tvegan. Danes ima torej Pinochet razlog več za "čustveni izbruh".

V tej zamotani in žgoči zgodbi sta se pokazala pogum in pokončnost določnih oseb, v prvi vrsti britanskega notranjega ministra, ki se tudi sam ni zelel izneveriti lastni preteklosti. 70. leta je Straw preživel kot predsednik celotnega britanskega študentskega gibanja, ki je bilo kajpak soudeleženo pri takratnem boju za človekove pravice. Vse to je Straw danes upošteval, kot minister pa ni mogel iti dlje in se jasno izreči za pravno izročitev španskega sodstvu "zaradi genocida". Njegove besede govornijo o "soudeleženi pri mučenju, ugrabitvah in umorih". V prihodnjih tednih se bo moral Pinochet braniti pred španskim sodnikom Garzonom, ki ima na mizi zajeten snopič podatkov direktne vpletenosti čilskega diktatorja pri vseh krvoločnih dogodkih sedemnajstih let diktature. Med drugim gre omeniti, da je čilska vojska (!) v tistih sedemnajstih letih mučila 500.000 ljudi, 2700 oseb pa je bilo ubitih. Britanska vlada je pred kratkim podpisala začetne ustanovne korake Mednarodnega kazenskega sodišča, ki bi končno lahko "ukinilo to protislovno stanje, po katerem je lažje soditi nekemu, ki je osumljen enega samega umora kot pa tisočih". Eden od očitnih primerov tega protislovja je prav gotovo Pinochet.

Naročnike in vse bralce obveščamo, da smo zaradi naraščanja stroškov pri izdajanju časnika sklenili rahlo zvišati naročnine za tujino. Naročnine za leto 1999 bodo naslednje:

ENOLETNA ZA ITALIJO IN SLOVENIJO	70.000 LIR
ENOLETNA ZA TUJINO	110.000 LIR
ENOLETNA PO LETALSKI POŠTI	140.000 LIR

NAROČNINE 1999

Naročnike in bralce prosimo za razumevanje in jim priporočamo, naj čimprej poravnajo naročnine in tudi pridobijo nove naročnike.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

INTERVJU / P. ANTON VITAL BOMMARCO

GORIŠKA CERKEV ZA MIR IN SOŽITJE

ANDREJ BRATUŽ

Šestnajst let je minilo, odkar ste postali goriški nadškof. Kako ocenjujete svoje pastoralne izkušnje?

Na mesto goriškega nadškofa sem prišel iz samostana, saj sem frančiškanski brat in sem bil vaju samostanskega življenja. Šele z leti sem se naučil pravega pastoralnega dela v družbi. Vem, da sem danes prestar, da bi se mi uresničila želja, ki jo imam že vrsto let. Rad bi namreč bil župnik srednjeveške župnije in bi tako imel priložnost neposredno spoznati pastora; ne kot sedaj, ko prihaja pastora do mene posredno. Škof mora biti namreč koordinator škofije, izdelati mora načrte in dajati smernice pastoralnemu delu. Resnična pastora pa je prav v neposrednem in polnem odnosu z ljudmi. Ponavljam, da prihajam iz čisto drugačnega okolja, a bi mi bilo zelo všeč, če bi lahko neposredno živel pastoralno življenje. Pastoralno delo pa je lepo zato, ker ne gre toliko za vprašanje, koliko moramo sami dati nekemu človeku, ampak za to, koliko je nekdo pripravljen sprejeti. To še posebno velja na verskem področju.

Na začetku Vašega pastoralnega dela smo bili priče raznim polemičnim izjavam in držam. Kako gledate danes na vse to?

Podobno, kot sem gledal nanje takrat: šlo je za izjave, ki so jih potegnili iz celotne vsebine pogovora in so bile zato slabo razumljene. Spominjam se, recimo, tiste slavne izjave na račun Tita in napisu njemu v čast na Sabotinu. Kako je do te nesrečne izjave prišlo? Časnikar turinskega dnevnika *La Stampa* je prišel v Gorico, da bi opravil pogovor z mano. Prišel je v moje stanovanje in na moj balkon, od koder se je videl napis *Naš Tito*; vprašal me je, kaj je to, kaj pomeni. Rekel sem mu, da je ta napis na Sabotinu Titu v čast. Rekel sem: "Volili so ga in naj ga tudi imajo!" Potem sem mu povedal, da smo si tako blizu, da lahko slišim zvonjenje s Kostanjevice, pravzaprav vsak dan poslušam zvonjenje že ob petih in pol jutraj. Kaj je naredil časnikar *La Stampa*? Napisal je, da sem vsako jutro jezen, ko slišim zvonjenje s Kostanjevice in vidim napis o Titu. Protestiral sem, a ni zaleglo. Šlo je za zlorabljanje tega, kar sem povedal. Vsekakor: za Tita sem morda bil celo prerok, ker je izginil, ga danes ni več. Drevo bo pokrilo napis. Mislim, da se je dalo in se še vedno daje preveč teže stvarim, ki jih nekdo veselo in dobrnamerno reče.

Goriška nadškofija, ki je dedič oglejskega patriarhata, je od vedno prostor, kjer se govori več jezikov: italijansko, slovensko, furlansko. Vsi goriški nadškofje so od Karla Mibaela Attemsa naprej razumeli različnosti (jezikovne, kulturne itd.) te dežele. Kako lahko danes ovrednotite to stvarnost?

Na te stvari gledam danes tako, kot sem nanje gledal nekoč, in tako, kot sem jih dobil v dediščino. Rojen sem namreč na Cresu, kjer so živeli tudi Hrvatje. Ko sem bil otrok, so bili Hrvati manjšina na Cresu in Italijani večinski narod, danes pa je se-

veda drugače. Več jezikov na območju naše škofije občutim kot veliko bogastvo. Na Goriškem nam je uspelo premostiti začetne težave in medsebojna nerazumevanja; naše bogastvo, kajti to je bogastvo, smo uspeli celo razviti, medtem ko tam, kjer sem se jaz rodil, tega še niso uspeli storiti. Ni jim uspelo, ker vidim, da pobude, ki jih predlaga italijanska manjšina, niso sprejete. Ko sem prišel v Gorico, sem razumel eno stvar: stanje pred prvo svetovno vojno in po drugi vojni na tržaškem Krasu in na Goriškem je bilo popolnoma različno od stanja v Istri. Tu je bila večina prebivalstva slovenska, mislim na predele, ki so prešli pod Jugoslavijo, medtem ko je bil večinski narod v Istri italijanski. Poglejte: na otoku, kjer sem se rodil, je bilo takrat devetdeset odstotkov ljudi italijanske narodnosti, zelo malo ljudi je takrat govorilo hrvaško. V Istri je bilo samo nekaj Hrvatov v osrednji Istri, večinsko prebivalstvo je bilo italijansko. Ponavljam: sedanje naše stanje pojmem kot veliko bogastvo, ki ga je pa potrebno živeti skupaj. Sprejemati se in živeti skupaj v nenehnem medsebojnem bogatenju! Na Goriškem nam je to uspelo, tam pa ne.

Pred kratkim je Slovenska škofovska konferenca sporočila, da proučuje možnosti ustanovitve petih novih škofij v Sloveniji, med drugim tudi škofije v Novi Gorici. Gospod nadškof, kaj pravite na to?

O možnosti nove škofije v Novi Gorici sem že večkrat govoril predvsem zato, ker ima Koper gotovo veliko težav, kajti glava je v Kopru, skoraj celotno telo pa je tukaj, če smem tako reči. Vse ima svoje začetke seveda v dejstvu, da je bil Koper stara škofija, ki so jo po vojni seveda na novo preuredili in ohranili. Če bi morali danes ponovno začrtati nove meje škofije in poiskati nov sedež koprski škofiji, bi bila gotovo kot sedež za območje, ki ga sedanja koprška škofija obsega, veliko bolj primerna Nova Gorica. Po mojem so za dva milijona ljudi premalo tri škofije; zato upam, da jim bo uspelo ustanoviti nove škofije.

Bližajoče se jubilejno leto 2000 bo odprlo vrata tretjemu tisočletju. S kakšnimi pričakovanji in upi gledate na ta dogodek? Kakšen bo pomen vključitve Ogleja v prireditve v jubilejnem letu?

Na jubilejno leto 2000 gledamo vsi kot na veliko stvarnost. Sveti oče je veliko pripomogel, da je do organizacije svetega leta sploh prišlo. Ze samo dejstvo, da bomo prestopili iz enega tisočletja v drugo, ni vsakdanja stvar. Papež Janez Pavel II. pa je dal pripravam na jubilejno leto velik pomen in veliko notranjo globino, saj je, razsvetljen od Sv. Duha, dejal, naj se vsi pripravimo na jubilejno leto, notranje prenovljeni naj vstopimo v tretje tisočletje. Tri leta priprav na jubilejno leto naj služijo prav notranji pripravi. Zato je sv. oče posvetil toliko truda razmišljanju o jubilejnem letu, ko nas je nagovarjal in nas še vedno nagovarja, naj razmišljamo o podobni Jezusu, božjega Sina, o Bogu Očetu in o Svetem Duhu: lani smo razmišljali o Kristusu, le-

FOTO ASSIRELLI

tos razmišljamo o Sv. Duhu, naslednje leto pa bomo razmišljali o Očetu, to so notranje priprave na jubilej. Oglej ima vsaj za nas posebno mesto pri pripravi na sveto leto, ker je važna oporna točka, izhodišče, ker nas kliče, da se ponovno zavemo korenin. Leto 2000 za krščanstvo ne pomeni, da se moramo vračati nazaj, ampak se moramo zavedati, od kod smo začeli hoditi; sposobni moramo biti ponovno ovrednotiti učlovečenje Kristusa. Mi, ki imamo korenine svojega krščanstva v Ogleju, in vse tiste škofije, ki so bile neposredno ali posredno povezane z nekdanjim oglejskim patriarhatom, moramo seveda imeti oporno točko prav v Ogleju. Tudi zato sem pred dvema letoma sklical v Oglej vse škofo iz vseh tistih škofij, ki so imele vsaj pravne stike z Oglejem; gre za okrog trideset škofij, ki izvirajo iz nekdanjega oglejskega patriarhata ali pa so imele z Oglejem poseben odnos, posebne stike. Leta 1997 smo se srečali v Ogleju, bilo je zelo lepo. Letos pa smo se v mesecu juliju spet zbrali, saj sem povabil v Oglej predstavnike vseh omenjenih škofij, da bi se koordinirano pripravili na jubilejno leto, da bi skupaj načrtovali poti vere, romanja. Na teh poteh, ki seveda vodijo v Rim, kjer bodo za jubilej glavne slovesnosti, pa mora imeti Oglej posebno in važno vlogo, ki mu pritiče že zaradi zgodovine. Pripravljamo se tudi na krajevni ravni, saj smo v Furlaniji-Juljski krajinji ustanovili posebno komisijo, ki jo sestavljajo predstavniki vseh štirih škofij, da bi usklajeno in kar najlepše pripravili romarske poti pri nas, poskrbeli za organizacijo drugih zadev, ki so potrebne. Lepo bomo obnovili tudi oglejsko baziliko, ki je sedaj pravo gradbišče, na katerem delajo štiri podjetja. Postala bo spet lepa in mislim, da se za tako svetišče to več kot spodobi, posebno še ko gre za jubilejno leto. Veseli smo, da nam jubilejno leto omogoča te obnove.

Letos se je v Gorici končala škofijska sinoda, ki pomeni izredno pomemben mejnik v duhovnem življenju našega prostora in zlasti za duhovno življenje naše krajevne Cerkve. Kaj bi nam o tem povedali?

Končali smo pravno obdobje sinode, ki je trajala tri leta: bilo je leto priprav in nato dve leti intenzivnega dela po komisijah in župnijah ter v verskih skupnostih. Končali smo uradni del sinode, sinode same pa seveda ne, saj smo na sinodi začrtali smernice naši Cerkvi, po katerih naj hodi. Smernice sinode nam morajo sedaj postati vodilo, kako naj kot krajevna Cerkve hodimo v prihodnost, kakšno naj bo naše življenje. Med zadnjo vojno je bila na Goriškem tudi sinoda, a se je zelo razlikovala od pravkar končane, tudi zato, ker je takrat zajela samo duhovnike, medtem ko so tokrat sestavljali sinodalne komisije zvečine laiki. Tokrat smo skušali dobro zajeti vse stvarnosti v naši krajevni Cerkvi. Imeli smo namen izdati sinodalni dokument prve dni decembra, v letošnjem adventu torej, a se je zataknilo pri slovenskem prevodu, ki ni bil še nared. Tako bo izšel dokument v januarju prihodnje leto; nameravamo ga predstaviti 6. januarja, bo pa tako tiskan, da bo na eni strani italijanski tekst, na drugi pa slovenski. Po mojem je tako tiskan dokument veliko boljši, kot pa če bi tiskali italijansko in slovensko verzijo posebej, saj bo imel tudi italijanski bralec vpogled v slovenski prevod. Mislim, da je taka rešitev tudi jasn pokazatelj, kako se medsebojno spoštujemo v ohranjanju svojih lastnosti, posebnosti in vseh tistih značilnosti, ki nas delajo različne. Sedaj bomo morali posvetiti veliko časa in naporov predvsem trem osrednjim točkam pravkar končane sinode, ki so: mladinska pastora, družinska pastora in pastora v zdravstvu. Temu se

moramo posvetiti z vso vneto, pa čeprav se je na tem področju od vedno delalo. Za mlade se moramo dosti bolj zanimati, družine in njihove težave nam morajo postati bližje, med seboj si morajo družine tudi pomagati. Kar se pa tiče zdravstva, moramo spregovoriti tudi o bolniških, ki niso v bolnišnicah, ampak doma, v domovih za ostarele; vprašati se moramo, kdo jim bo pomagal, kje je njihovo mesto v naši družbi. Čaka nas torej še veliko dela.

Znana je Vaša pobuda, da bi v kratkem odprli v Gorici škofijski muzej. Nam lahko opišete ta načrt?

To je ena od pobud, ki smo jih ponudili v pretres, ko je prišel na dan sedaj že slavni zakon o pripravah na jubilejno leto 2000. Nismo upali, da nam bodo ta načrt sprejeli, a so ga. Hvala Bogu! Goriška nadškofija ima veliko stvari, ki bi jih lahko dali v muzej na ogled vernikom in ljubiteljem lepega. Nekaj stvari imamo shranjenih na varnem, nekaj jih je razpršenih okrog, skratka: ni še mesta, kjer bi jih lahko imeli vse skupaj na ogled. Sveto leto je pred vrati, tisočletnica mesta je tu in tudi 250. obletnica naše nadškofije, ki bo potekala v letu 2001, vse je torej kot nalašč za nove načrte. Z občino smo se odlično dogovorili in dela so že v teku. Do konca prihodnjega leta bi radi ustanovili sklad, ki bo urejal in skrbel za ta muzej. Stavba sv. Klare je v lasti občine, medtem ko je večina muzejskih eksponatov v lasti goriške nadškofije; dogovorili smo se za sodelovanje, saj ne bomo samo razstavljali, ampak tudi razložili zgodovino naše škofije, se skupaj dogovarjali za prihodnje kulturne in pastoralne pobude. Zavzemal se bom, da bo v nastajajoči sklad prišel tudi predstavnik koprške škofije, ker je na ozemlju te škofije veliko stvari, ki bi jih bilo vredno pokazati in ovrednotiti na morebitnih posameznih razstavah. Gorici in širšemu okolju bomo skušali prikazati kulturno podobo naše škofije in pastoralno življenje krajevne Cerkve skozi stoletja.

Že nekaj mesecev ste odgovorni urednik škofijskega tednika Voce Isontina. Kakšen je na splošno odnos italijanskih škofov do katoliškega tiska (o tem se je govorilo na nedavnem kongresu FISC v Rimu)?

Sem sicer res odgovorni urednik tednika Voce Isontina, a to "ad tempus", začasno, ker sedanji urednik Andrea Bellavite še nima izkaznice publicista, ki je za to delo potrebna; sam pa jo imam še iz časov, ko sem urejeval časnik *Il Messaggero di S. Antonio*, od takrat je minilo že trideset let. Vendar bo Andrea Bellavite kmalu imel vse potrebne dokumente, da bo tudi uradno prevzel tednik. Kot škof sem seveda zelo zainteresiran za razvoj sredstev javnega obveščanja, v prvi vrsti seveda za rast časnika Voce Isontina, za Radio Voce, katerega precej poslušajo tudi slovenski ljudje, in seveda tudi za Novi glas. Menim, da bi morali te tri stvarnosti bolj povezati in da bi same morale med seboj bolj in bolje sodelovati. Komunikacija je zelo pomembna, dejansko je nova prižnica.

**BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU A**

 ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

4. ADVENTNA NEDELJA

"Gospod je še govoril Ahazu in rekel: »Izprosi si znamenje od Gospoda, svojega Boga, v globini podzemlja ali v višavi zgoraj!« Ahaz pa je rekel: »Ne bom prosil ne preizkušal Gospoda.« Nato je rekel Izaija: »Poslušajte vendar, Davidova hiša: vam je premalo, da utrujate ljudi, ko utrujate še mojega Boga? Zato vam bo Gospod sam dal znamenje: Glej, mladenka bo spočela in rodila sina in mu dala ime Emanuel.« (Izaija 7, 10-14)

"Jožef, Davidov sin, ne boj se vzeti k sebi Marije, svoje žene; kar je spočela, je namreč od Svetega Duha. Rodila bo sina in daj mu ime Jezus, kajti on bo svoje ljudstvo odrešil grehov. Vse to pa se je zgodilo, da se je izpolnilo, kar je Gospod rekel po preroku: Glej, devica bo spočela in rodila sina in imenovali ga bodo Emanuel, kar v prevodu pomeni Bog z nami." (Matej 1, 20-23)

**AHAZ IN JOŽEF NA BOŽJI TEHTNICI:
NA NJEJ SE ZA BOŽIČ ZNAJDEŠ TUDI TI!**

Krščanstvo je himna, ki opeva božjo zvestobo, nenehno navzočnost Boga v zgodovini človeštva. Še več, proslavlja nerazdružljivo prijateljstvo med Bogom in človekom. Nova in večna zaveza bratstva in prijateljstva je bila sklenjena v Jezusu Kristusu. V njem je Bog postal človekov sopotnik, stopil je na njegove ceste, njegove stopinje so postale neizbrisna sled ljubezni, dobrote in usmiljenja. Božič je zato praznična pesem, ki jo kristjani pojemo celemu svetu: pesem čudoviti božji zamisli, po kateri je On sam med nami, Emanuel, Bog z nami.

Krščanstvo je prav z resnico o učlovečenju Božjega sina postalo nekaj drugačnega kot so druge religije. Postalo je utelešenje Boga v svetu. Hans Urs von Balthasar je zapisal: "Religija je svet, ki je krenil v smeri k Bogu; krščanstvo je Bog, ki je krenil v smeri k svetu in ljudje, ki se, verujoč Bogu, držijo njegove smeri." Krščanska duhovnost ni in ne more biti nekaj teoretičnega, idealiziranega, nekaj, kar bi obstajalo izven časa in prostora. Ne more obiti človeka, saj je prav človek, Jezus iz Nazareta, najprozornejši kraj božjega razodetja. Zato je Božič za vsakega kristjana dogajanje okrog človeka, človeka v sebi, priprava jaslic znotraj sebe. Jezus se ne rodi več v Betlehemu, ampak v srcu kristjana. O tem zgovorno in zelo konkretno spregovori tudi Božja beseda četrte adventne nedelje.

Judovski kralj Ahaz je leta 734 pred Kristusom doživljal bližajočo se vojno vihro. Močno sirska kraljestvo se je povežalo s Samarijo in tako ogrozilo politično in narodnostno samostojnost Jeruzalema. Kralj Ahaz je trepetal zase in za svoje ljudstvo. Prerok Izaija mu je tedaj predlagal, naj se z velikim zaupanjem nasloni na notranje energije svojega naroda in na božjo pomoč. Namesto tega pa je kralj izbral diplomatsko pot zaveznitva s tujimi silami. To ga je strlo v svojem jedru. Zapadel je malodušju in vzklikal: "Ne bom prosil ne preizkušal Gospoda." Tedaj je prerok Izaija napovedal rojstvo novega kralja, Emanuela, ki bo s svojim vladanjem dokazal, da je Bog vedno s svojim ljudstvom, da je torej On njihov prvi zaveznik.

Ta zgodovinske dogodke so si kristjani simbolično prilastili in v njih videli rojstvo Jezusa iz Nazareta. Izaija je v svoji prerokbi videl Ahazovega sina Ezekija. On naj bi Bogu in njegovi moči pustil več prostora kot njegov oče Ahaz. Evangelist Matej to simbolično prilastitev poda v poročilu o angelovem oznanjenju Jožefu. V liku Jožefa prikazuje odprtost Bogu in njegovim previdnostnim načrtom.

Jožef je, kljub temu da ničesar več ni razumel, sprejel božji predlog in vzel nosečo zaročenko Mirjam k sebi. S to gesto, ki je bila družbeno zanj nevarna, je presejal sebe, z zaupanjem v božji načrt pa pripravil prostor rojstvu Božjega sina.

Kristjan je ob Božiču lahko tako kot Ahaz ali tako kot Jožef. Lahko prisega na zaveznitva navad in tradicije, naperja svoje sile za rešitev sebe in za ohranitev svojih pozicij po človeškem ključu. Ostal bo zaprt za Boga in njegove navdihe. Lahko pa tako kot Jožef pripravljaj jaslice v sebi, s tem da presega omejena človeška obzorja, se popolnoma nasloni na Boga in mu omogoči rojstvo v svojem srcu. Betlehem v tebi! Le to bo pravi Božič!

VESEL BOŽIČ DRUŽINAM!

Vesel Božič vsem družinam! Vesel Božič družinam, v katerih mrgoli veliko otrok. Vesel Božič staršem, ki v adventu pričakujejo otroka. Vesel Božič družinam, v katerih je vse tiho, ker ni otrok. Vesel Božič družinam, ki želijo posvojiti in ljubiti še enega otroka. Vesel Božič staršem, ki so pravkar rekli "ne" življenju. Vesel Božič zakoncem, ki se po desetletjih poroke še imajo radi. Vesel Božič staršem, ki se ne razumejo in jim je sveti zakon težka vsakdanja preizkušnja. Vesel Božič staršem, ki imajo bolne otroke. Vesel Božič staršem, ki ponoči ne spijo in preživljajo vsak dan dolge ure v službi. Vesel Božič staršem, ki nimajo časa, da bi se igrali z otroki. Vesel Božič staršem, ki nimajo časa zase, a so vseeno zadovoljni. Blagoslovljen Božič staršem, ki se odrekajo udobnostim, da lahko dostojno preživljajo otroke, ki so jim v veselje. Vesel Božič staršem, ki z velikimi žrtvami vzdržujejo tudi stare in onemogle starše. Vesel Bo-

žič staršem, ki so preveč navezani na otroke, so jih razvajali in jih bodo zato morda izgubili. Vesel Božič staršem, ki niso nikdar slišali besede hvaležnosti od otrok, pa se zanje vseeno razdajajo. Vesel Božič staršem, katerih otroci so zasvojeni z mamili in praznim veseljačenjem. Vesel Božič materi, ki ji otrok pravi: "Molči, saj ne razumeš ničesar!"

Vesel Božič otrokom ločenih ali razporočenih staršev. Vesel Božič staršem, ki nimajo dovolj sredstev ali potrpežljivosti, da bi dali edinčku sestrico ali bratca. Vesel Božič materam, ki ne morejo ali nočejo žrtvovati kariere za rojstvo novega življenja. Vesel Božič otrokom, ki se vsak dan jezijo s starši in se nikakor ne morejo sporazumeti. Vesel Božič otrokom, ki jih niso starši nikdar pohvalili in ne bodo nikoli vedeli, kaj pomenita samozavest in samospoštovanje. Vesel Božič staršem, ki so jim otroci zbežali od doma in se trudijo, da bi jih pozabili. Vesel Božič dru-

žinam, ki živijo v preobilju in ne morejo razumeti, kaj jim v resnici manjka. Vesel Božič družinam, ki jim Božič pomeni drago darilo in potica. Vesel Božič staršem, katerih otroci so zavrgli vero očetov in mater. Vesel Božič otrokom, ki so se odločili za duhovniški ali redovniški poklic in so doma in v družbi u-darili ob zid nerazumevanja. Ve-

sel Božič staršem, katerih otrok se boji prihodnosti.

Blagoslovljen Božič vsem našim družinam, ker so upanja in moči, tolažbe in preropenja potrebni predvsem "mali" ljudje. Samo tisti, ki se zaveda, da niso samozadostni in popolni, lahko čutijo potrebo, nostalgijo po Bogu. "Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni..."

DD

Avgust Černigoj, Sv. Družina, žup. cerkev v Knežaku

O BOŽIČU...

JURIJ PALJK

...in seveda o tem, kako se je naš odnos do tega praznika zelo spremenil, tako da bi ga danes ljudje, ki so živeli pred tridesetimi leti, skoraj ne spoznali več. Če bi samo za hip pomislili, kako je bilo nekoč, seveda!

Nobene prazne nostalgije noče biti v tem zapisu in tudi začeli ne bomo z vzklikom: "Kako je bilo nekoč lepo!" Predvsem zato ne, ker vsako tako tarnanje rodi negativne posledice, predvsem pa kaže na to, da se tudi sami staramo, ker pač gledamo nazaj, sedanjega trenutka ne živimo v polnosti, prihodnosti pa se bojimo, si je skoraj ne želimo.

Če je res, da je predvsem na Zahodu Božič danes eden največjih praznikov hedonizma, konsumizma in zunanje-ga blišča, se pravi uživanja za vsako ceno, potrošništva in še česa sličnega, potem je tudi res, da Božič ohranja še vedno eno samo in bistveno lepo vest: "Božji nam je rojen sin!" Kristjani in kasneje vsa zahodna družba smo iz Božiča naredili družinski praznik, saj se ve, da je prav rojstvo v domala vsaki družini največji in vesel praznik, ki se ga udeležujejo tudi sorodniki, znanci. Tako bi vsaj moralo biti; upam si trditi, da je tako bilo do nedavnega, do takrat, ko ni zunanji blišč Božiča postal tako nasilno prevladujoč, da skozenj več ne vidimo bistva krščanskega praznika.

Italijani imajo duhovit pregovor, ki pravi: "Si stava meglio quando si stava peggio!" - Bolje nam je bilo, ko nam je bilo slabše! Mislim, da ta resnica

drži deloma tudi za Božič, ki smo ga ljudje čisto drugače doživljali, ko blaginja še ni bila tako očitna in skoraj povsod prisotna, kot je danes. Hvala Bogu, danes med nami ni skoro nikogar, ki ne bi imel toplega doma, česar ne moremo trditi za čas pred tridesetimi leti. Vsi ali skoraj vsi štiridesetletniki, med katere spadam tudi sam, še dobro vemo, da se je doma takrat kurilo samo v enem prostoru; tisti, ki smo s kmetov doma, vemo, da je to bilo v "hiši", primorski kuhinji. Drugi vedo povedati, da je bilo to v bivalnem prostoru, ki je bil skoraj povsod vedno kuhinja ali pa kuhinja, ki je bila neposredno povezana z dnevno sobo. Danes imamo gretje, vseh vrst "centralne"; in vendar nas za Božič ne greje pri srcu več tako, kot nas je nekoč!

Vemo tudi, da so bili božični prazniki pred leti na prvi videz dosti revnejši, kot so danes, a po svoje dosti bogatejši. Vsakdo od nas se spominja prvih lučk in vsakoletnega sklanjanja naših očetov nad lučke, ki so se vedno pokvarile; vsako leto je bila ista zgodba, nekaterim se ta zgodba še naprej ponavlja. Mama je takrat za Božič pekla potico, če je bila letina orehov dobra, če so košči znesle dosti jajčk, dve, morda tudi tretjo za sorodnike; le malokdo je takrat zavijal v pekarno in slaščičarno, tudi "panettonov" ni bilo na policah v takratnih veliko manjših trgovinah.

Ko je k naši hiši za Božič prišla v dar tablica "mandorlata", jo je oče razrezal vsem štirim košček. Kasneje smo se pri nas doma otroci sami naučili deliti; rekli smo, naj tablico

razreže na več manjših koščkov: za mamo, očeta, starega očeta, teto, tudi za sosednjega otroka, če je bil ravno pri nas. Tudi taka navidezna malenkost je pomagala graditi pripadnost skupnosti, družini.

Tistim otrokom, ki nam ni bila všeč potica, je mama spekla "kugluf - kuglof"; če je kdo k hiši prinesel majhen zavitek dragocenega kakava, je naredila dve zmesi in praznično je zasijal na mizi v rumeno-zlati barvi in čokoladno rjavi, še danes čutim, kako slasten je bil. Pričakovanje polnočnice! Pripravljanje jaslic na sveti večer, ko je bil Jezusček v očetovi veliki kmečki žuljavi roki majhen, tako droben, da se je v nji kar izgubil. Postavljanje dragocenih pastirčkov na točno določeno mesto, nabiranje mahu, krašenje božičnega drevesca, ki je bilo največkrat brin, včasih borček, a si točno vedel, kje ga je oče usekal...

Svečana zbranos na sveti večer, ko je moralo biti doma lepo, čisto in urejeno, čas za molitev in spraševanje starejših, če bomo pridni pri polnočnici. Mlajši brat, ki je omagal proti deseti uri in je ostal doma s starim očetom; spat ga je nesla mama po strmih stopnicah. Potem hoja v cerkev, ko smo se praznično počutili, se slovesno pozdravljali, sprejemali take, kot smo bili, in zbrano vstopali v temno cerkev, v kateri so svetile lučke samo pri jaslicah. Nato Gruberjeva Sveta noč, genialno preprosta pe-

sem, ki ji je mraz dodal čar posvečenosti. Po maši stiskanje rok in praznično vzdušje, doma čaj in kuhano vino, potica in "kugluf", maslen kruh, morda še pomaranča, včasih še zelo redki in zato cenjeni mandarini, tudi nagljevji žeblički so prišli vanje od ne vem kod... Vem, da današnji mandarini nimajo več tistega okusa po prešernem soncu na Siciliji, o kateri mi je pripovedoval oče, ki je bil tam dolgo vojak; vem, da današnji "mandorlat" ne more biti tako sladek, kot je bil tedanji, in vem tudi, da danes Božič ni več tak, kot je bil nekoč, ker preprosto ne more biti. Časi so se spremenili, mi z njimi tudi, naše navade tudi, Božič tudi.

Morda je danes preveč luči in blišča, da bi še vedno videli pravo Luč, ki se je rodila v Betlehemu, preveč tekanja za stvarmi, za katere zmotno mislimo, da bodo napolnile praznine v nas, tiste praznine, ki jih prinašata blagostanje in prepoln želodec, ko ni več prostora v naših domovih ne za jaslice in ne za misel na Novorojenega v Betlehemu, ko ni več prostora za skromnost in ne za tiho zrenje in čudenje pred čudežem, ki se mu pravi rojstvo, ko ni več prostora za praznik, kar Božič vsekakor je.

Ko se tako oziram nazaj, se mi toži po nečem lepem, neotipljivem in neizrekljivem. Toži se mi po Miru, ki se vsako leto znova rodi na sveti večer.

NAŠI ŠKOFJE SVOJIM VERNIKOM

POSLANICA UPANJA IN TOLAŽBE

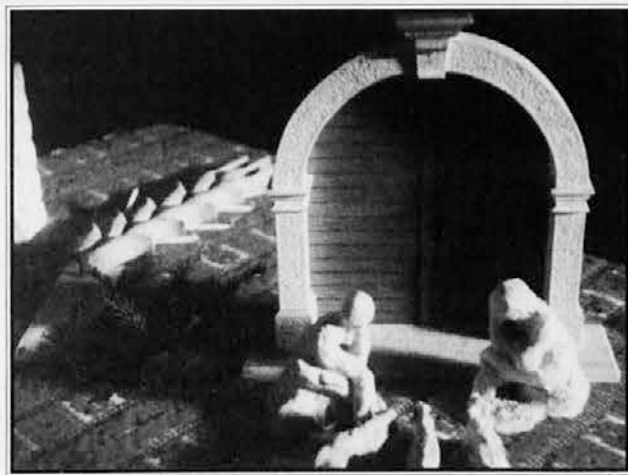
**GORIŠKI NADŠKOF
A. V. BOMMARCO**

"Pred nekaj dnevi sem se srečal z ženskami, ki so bile operirane na prsih (skupina AN-DOS). V voščilu sem jim rekel, da bi si nekako morali Božič izmisliti, ko ne bi obstajal.

Poskusimo pomisliti na človeštvo brez Kristusa. Na kaj bi se zreducirala zgodovina človeštva brez Tebe, Kristus? Ko bi Ti ne prišel, bi ostalo razočarano upanje Očetov, lažna bi bila videnja prerokov, neplodno mesijansko pričakovanje ljudstev. Poskusimo izbrisati Kristusovo prisotnost iz umetnosti: izginili bi krščanski templji iz mest in vasi vsega sveta; izginile bi sladke madone, slikarski ciklusi, svetniki, ki so navdihnili toliko umetnikov. Poskusimo izbrisati Jezusa iz src ljudi: kaj ostane? Egoizem, osebne koristi, težnja k sovraštvu, k vojni in neizmerno hlepenje po dobrotah tega sveta. Brez Tebe žalost, zapuščenost, osamljenost.

Potrebujemo Božič, da se navežemo na preteklost, predvsem pa zato, da spet zaživimo bogastvo stalnega vstopanja Kristusa v srce vsakega človeka. Potrebujemo Božič, da se znova polastimo upanja, luči in gotovosti; da bi postali manjši, ponižnejši in boljši; da

bi objeli vse ljudi, kot bi bili bratje; da bi postali delavci za mir. Božič, čas za razmislek o velikem načrtu Boga Očeta, ki nam daruje Sina, da bi dal novo življenje človeštvu, ki je izgubilo upanje v odrešenje. Božič, koristen čas za rast v veri in za poglobitev v veselje v češčenju Jezusa, Marije, Jožefa, pastirjev in svetih Treh Kraljev.

Božični motiv (iz lanske božične razstave v Nabrežini), delo komenske šole, ki predstavlja Jožefa in Marijo pred zaprtimi vrati Betlehema. Papež kliče: "Odpri vrata Kristusu!"

Božič nas spodbuja, da bi "na stečaj odprli vrata Kristusu", da bi z Njim stopili na doslednejšo in bolj zavzeto krščansko pot.

Čez nekaj dni se bo začelo zadnje leto drugega tisočletja;

vabljeni smo, da bi ga doživljali v ljubezni in prepuščenosti rokam Boga Očeta, ki je "svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje" (Jn 3,16). "Ljubiti življenje v Kristusu!": to je najbogatejše voščilo, ki ga želim podariti svoji Cerkvi za Božič in

celo leto 1999. Na osnovi naše sinode in z vneto obnovljenih škofijskih svetov želimo začeti se spopadati v prihajajočem letu s problemi mladih in družin, da bi jim podarili bolj intenzivno življenje v Kristusu.

Vsem bralcem Novega glasa in predvsem bolnikom naj gre živo voščilo, da bi začutili, kako se Jezus poraja v naših srcih kot brat, prijatelj, tolažnik in Odrešenik. Presveta Marija naj nam pomaga, da bomo postali taki, kot je ona, svet kraj, v kateri je Beseda postala telo."

ŠKOFJE IZ SLOVENIJE

"Dragi bratje in sestre! Leto za letom si kristjani ob božičnem praznovanju segamo v roke s prirčnim voščilom in željo po blagoslovu in miru med ljudmi. Ko se v teh božičnih dneh slovenski škofje obračamo na vas, tem toplim besedam dodajamo še iskreno željo, da bi nam letošnje božično praznovanje prineslo veselja, poguma in optimizma, ki ga danes vsi še kako potrebujemo. Jezus Kristus, ki ga vsemogočni in dobri Oče pošilja med nas, naj vsem, ki so mu pripravljeni odpreti vrata srca, prinese milosti in blagoslova.

Vsem duhovnikom in diakonom, redovnikom in redovnicam, vsem cerkvenim sodelavcem, bolnikom in ostarelim in vsem ljudem dobre volje doma in po svetu želimo, da bi jih v letu 1999 spremljala blaga in osrečujoča božja bližina."

med obema mestoma in ob meji nasploh.

Božični čas je tu, ki bi ga morala zaznamovati mir in ljubezen. Kaj želite, gospod nadškof, voščiti vernikom svoje škofije?

Želim si, da bi se vsakdo notranje poglobil in vključil v skrivnost Božiča ne samo na zunaj, ko gre skoraj vedno samo za luči, za "panettone", peneče se vino in podobne stvari. Tudi to praznično vzdušje sprejemamo, a ne gre samo za to! Poglobimo se in zavedajmo se že enkrat za vselej, da brez Jezusa Kristusa ne moremo živeti: brez Kristusa bi bil moj svet veliko revnejši, kot je. Kaj bi bilo, če se Kristus ne bi rodil, kakšen bi bil moj svet? Ko Kristus izgine iz src velikih vernikov, leti postanejo veliko revnejši, kot bi sicer bili. O tem sem spregovoril v božičnem voščilu vernikom. Božič nas spet opozarja in vedno znova nas opozarja na Kristusovo učlovečenje v vsakega izmed nas. Vsem voščim, da bi Kristus ponovno zaživel v njihovih srcih in dušah, da bi vsi začutili potrebo po tem, da Kristus zaživi v njihovem srcu, v njihovi duši. In s Kristusom v srcu naj ponesejo drugim mir, ljubezen, bratstvo in veselje!

Gospod nadškof, v imenu Novega glasa in njegovih bralcev se vam lepo zabvaljujem za pogovor in vam želim veliko dobrega!

SVETNIK TEDNA

21. DECEMBRA

SILVESTER ČUK

PETER KANIZIJ, CERKVENI UČITELJ

Široko razgledani in v Bogu trdno zasidrani jezuitski redovnik Peter Kanizij je bil duša prenovitvenega dela na Nemškem v drugi polovici 16. stoletja. Bil je svetovalec katoliških knezov, pomočnik škofov, ustanovitelj vzgojnih zavodov in semenišč, neutrudljiv pridigar in pisatelj. Naslov cerkvenega učitelja, ki mu ga je Cerkev priznala leta 1925, ko je bil

razglašen za svetnika, si je Peter Kanizij zaslužil predvsem s svojimi katekizmi, knjigami oziroma knjižicami, v katerih je na nevsiljiv način povzel katoliški verski nauk navadno v obliki vprašanj in odgovorov. Njegov Mali in Srednji katekizem sta bila večkrat poslovenjena; Mali po zaslugi jezuita Janeza Čandeka že leta 1615.

Ta izredni apostol je bil doma na Nizozemskem, kjer se je rodil 8. maja 1521 v mestu Nimwegen. Kot študent filozofije v Kölnu je svoj priimek Kanizij polatinil v Canisius. L. 1543 ga je Peter Faber sprejel v novoustanovljeno Družbo Jezusovo. Študiral je na raznih evropskih univerzah, dokler ga ni Ignacij Lojolski l. 1547 poklical v Rim, kjer je pod njegovim vodstvom opravil duhovne vaje, po njih pa mu je Ignacij za področje njegovega pastoralnega delovanja določil Nemčijo. V tisti uri se je Peter Kanizij zavedel, da je to njegova življenjska naloga. Opravil jo je tako odlično, da ga je papež Leon XIII. imenoval "drugega apostola Nemčije za sv. Bonifacijem".

Slovel je predvsem kot izreden pridigar, ki je privlačil velikanske množice. Dejansko je pridigar za vse stanovne. Pridigar je domala v vseh večjih mestih tedanje zahodne in srednje Evrope. Leta in leta je imel tedensko več pridig, ki so včasih trajale več ur. Ohranilo se je nad 12.000 velikih pol njegovih zapisanih pridig. Govoril je živo, nazorno, prepričljivo, da so ga radi poslušali tako preprosti ljudje kot izobraženci. Ogromno je pridigar, vzela pa si je tudi čas za poučevanje krščanske nauka. Veliko je tudi spovedoval.

Na poti v Nemčijo je na univerzi v Bologni dosegel doktorski naslov in bil nato profesor bogoslovja v Ingolstadt. Od tam je šel po naročilu papeža Julija III. na Dunaj za profesorja in stolnega pridigarja, zatem je dve leti deloval v Pragi. Po letu 1556 je bil trinajst let provincial gornjenemške jezuitske province in je moral veliko potovati. Ko je bil leta 1569 te službe razrešen, se je nekaj let posvetil le pridiganju v Innsbrucku in nato na bavarskem dvoru. Od leta 1580 dalje je živel v Freiburgu v Švici, kjer je bil ustanovil kolegij; tam je pridigar in neutrudno pisal. Dopisoval si je z dvema velikima reformatorjema tedanje dobe: z milanskim nadškofom sv. Karlom Boromejskim in ženevskim škofom sv. Franciškom Saleškim. Zadnja leta so mu opešale moči. Tegobe boleznij je prenašal s svetniško vdanostjo. Umril je 21. decembra 1597. Papež Pij IX. ga je leta 1864 prištel med blažene, papež Pij XI. pa leta 1925 med svetnike, obnem pa ga je tudi razglasil za cerkvenega učitelja.

GORIŠKO ŠKOFIJSKO ROMANJE V LURD

Kot vsako leto bo tudi v letu 1999 združenje UNITAL-SI priredilo romanje v Lurd z vlakom, in sicer od 19. do 25. julija 1999.

Vpisovanje se bo začelo meseca aprila. Kdor pa bi želel že prej kako pojasnilo glede romanja, se lahko obrne na naslov: dr. Fran Močnik, ulica Don Bosco 66, tel. 0481 530341.

POTOVANJE V SVETO DEŽELO: OPOZORILO!

Obveščamo vse, ki so se prijavili na romanje v Sv. deželo, da je prišlo do spremembe datuma odhoda. Namesto napovedanega odhoda v četrtek, 11. februarja, bo odhod v petek, 12. februarja, vrnitev pa v petek, 19. februarja. Naprosamo prijavljene, ki želijo skupinski potni list in še niso prinesli kopije osebne izkaznice, naj to čimprej uredijo.

S 3. STRANI

GORIŠKA CERKEV ZA MIR...

Sam sem pri Italijanski škofovski konferenci posegel v prid katoliške televizije in tako je nastala SAT 2000; televizijska postaja, ki oddaja prek satelita, je danes še zelo malo videna, ker je za njo potrebno imeti doma poseben dekodir in parabolično anteno, a je to gotovo televizija prihodnosti, ki bo imela še veliko prihodnost čez nekaj let, ko skoraj ne bomo poznali več sedanjih, klasičnih televizijskih prenosov. Želim si, da bom lahko čez nekaj let rekel pri obvestilih pri maši: "Poglejte, verniki, v sredo bo ob tej in tej uri ta in ta oddaja na katoliški televiziji, vredno jo je videti." Govorilo se bo tako o katekizmu kot o drugih verskih stvareh, o življenju. Menim, da bi morali pomagati vsem našim sredstvom javnega obveščanja.

V tem času so v rimskem parlamentu potekale avdicije za zaščitni zakon za Sloveno v Italiji. Pred nekaj leti ste škofje iz naše dežele (Trst, Gorica, Videm) objavili zanimiv in pozitiven dokument, v katerem ste podprli zakonske pobude za zakonsko zaščito slovenske manjšine. Veljajo še danes ta načela?

Seveda veljajo! Kar se tiče načel, velja pravilo, da se jih ne sme zamenjati! Nekaj let je že minilo od takrat, ko smo izdali ta dokument. Takrat so nas škofje vprašali za mnenje,

tokrat pa nas niso klicali, da bi povedali naše mnenje. Kar smo rekli takrat, smo potem še večkrat ponovili in smo še danes mnenja, da bi se morala manjšina zaščititi z zakonom. Čim prej bo do zaščitnega zakona prišlo, tem prej bo prišlo tudi do večjega razumevanja in premagovanja nepotrebnih nesporazumov. Verjamem in upam, da se bodo tudi ljudje slovenske skupnosti na Goriškem, morda še bolj kot na Tržaškem, zavedali, da je tak zakon potreben in nujen, da je mirno in plodno življenje z ramo ob rami potrebno. Zato si želim, da bi do sprejema zaščitnega zakona čimprej prišlo.

Približuje se tisočletnica prve pisne omembe Gorice. Mesto, ki je prvič imenovano leta 1001 v cesarskem dokumentu, se mora danes soočati z vrsto težav, med katerimi je gotovo tudi tesno sodelovanje z bližnjo Novo Gorico. Na križpotju Evrope smo. Kaj nam poveste o tem?

Mislím, da smo bili prvo mesto v Evropi, ki je bilo razdeljeno ob koncu vojne. Postati moramo prvo mesto v Evropi, ki se ponovno združi, ki najde take oblike sodelovanja - te naj upoštevajo značilnosti in lastnosti vsakogar izmed nas! -, ki bodo v korist prebivalcem in mestu samemu. Gre za širše in bogatejše življenje, ki ga lahko skupaj

5

ČETRTEK
17. DECEMBRA
1998

UMETNOSTNI POMEN CERKVE V RUPI IN KRIŽEV POT ANDREJA KOSIČA

MARKO VUK

trem umetniško manj pomembnim, serijsko izdelanim kipom Brezmadežne na glavnem pročelju, Marijinega Srca na levi strani slavoločne stene in sv. Jožefa z Jezuškom na nasprotni desni strani iste stene. Od premične opreme omenjam še novejšega Križanega na levi steni prezbitarija, verjetno iz predvojne dobe, in serijsko barvno podobo sv. Lucije, nastalo po neki nazarenski predlogi, postavljeno na ograjo pevskega kora. Ob nedavni obnovi je bil ponovno poslikan pomenljiv napis tik nad slavoločno odprtino, ki se glasi: "Moja hiša je hiša molitve". Nad napisom je naslikan enakokraki križ z monogramom IHS. Na sredini banjastega oboka prezbitarija je naslikana preprosta podoba Sv. Duha v obliki goloba.

Rojak iz Rupe Andrej Kosič, avtor Križevega pota, je predlagal tudi delno preureditev prezbitarija v skladu s sedanjimi liturgičnimi predpisi. Stari daritveni oltar je ostal nedotaknjen, od njegovih sestavnih delov pa posebej opozarjam na kamnoseško lepo oblikovan tabernakelj, sicer pa oltar združuje novoromanske in novogotske prvine. V prezbitariju, pod slavolokom, je sedaj postavljen nov daritveni oltar proti ljudstvu, ki sta ga zasnovala goriški arhitekt Livio Rivas in slikar Andrej Kosič. V lahkotnih, elegantnih oblikah, ki temeljijo v sodobnem oblikovanju, združuje les in kovino, podobno je zasnovan tudi ambon (bralni pult). Na prednjo stranico oltarne mize je Andrej Kosič skladno z arhitektonsko zasnovo postavil umetno osvetljen vitraž z evharističnimi simboli (na sliki). Osnovo tvori oblika križa s kelihom in hostijo v zgornjem delu, prikazano je tudi grozdje, prav tako evharistični simbol, ob vznožju križa se zvršča božje ljudstvo. V podobni tehniki je izdelan tudi lik Sv. Duha v podobi goloba na spodnji strani naslona za knjigo na ambonu. V prezbitariju je bil postavljen tudi krstni kamen s starim kamnitim podpornim stebrom, ki je prej stal pod korom.

Od letošnjega leta dalje pa obnovljeno notranjščino cerkve pomembno bogati nov Križev pot Andreja Kosiča, ki ga je slikar želel pokloniti rojstni vasi. V slogovnem pogledu umetnik pri teh slikah ni utiral pretirano modernih poti, tudi ikonografsko se je naslonil na tradicionalne zasnovne, zlasti na popularen Križev pot avstrijskega slikarja Josefa Führicha iz 19. stoletja. Kosič si je kot tehniko izbral olje na platno, posamične postaje, 14 po številu, pa je postavil v umetniško oblikovane lesene okvire z rimskimi številkami in slovenskimi napismi. Slikar Kosič je znan zlasti kot krajinar, tu pa se je spoprijel s figurinalno kompozicijo in eno od najodličnejših nalog krščanske umetnosti. Pri tej umetnostni nalogi, če jo gledamo z zgodovinskega vidika, prevladuje pripoveden, realistično zasnovan pristop, taka je tudi Kosičeva izvedba. Tukajšnji Križev pot je v barvnem pogledu zadržan in umirjeno skladen, okolje dogajanja je pri postajah le nakazano, oblačila nastopajočih oseb tradicionalna. Očitna je ljudskost v Kosičevem pristopu, izvirajoča iz slovenskega izročila, odnosi med osebami so psihološko prepričljivi s tragičnim poudarkom in tudi duhovno vzvišeni, kar je za religiozno snov še posebej primerno. Rahlo ekspresivna stilizacija naslikanih figur pa nas od daleč morda spominja na nekatere poskuse modernih primorskih ustvarjalcev tega stoletja, npr. Avgusta Černigoja, ki se je v svojem izredno obsežnem opusu spoprijel tudi z versko tematiko. Andrej Kosič je skratka v Križev pot v Rupi položil vse svoje slikarsko znanje in ljubezen do rojstnega kraja.

Ob koncu tega posega čestitam slikarju, g. župniku in domačinom za obnovljeno in umetnostno obogateno cerkev; pomembne umetnine je v tem letu pridobil tudi sosednja podružnica sv. Katarine na Peči. Vse to dokazuje, da ljudje tu ob Vipavi cenijo svoje božje hrame, ki jih bodo tako v dostojni preobleki predali bodočim rodovom.

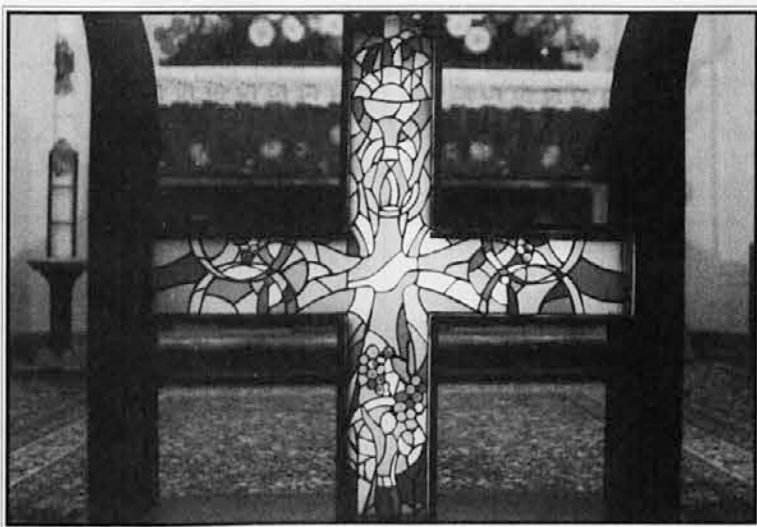

FOTO BUMBACA

VLADIMIR KOS

NAJ UJČKAM TE

Nikdar ne bom o Tebi nehal
peti.
Enačbo pesmi našlo je srcé:
z Besedo nekaj lepega objeti.
Naj vzamem, Dete Božje,
Te v roké.

Naj ujčkam Te, naj ujčkam Te
v nasmešek!
Počasi mrzle ure v zor tekó,
in zmeraj znova Jožef ogenj
kreše,
Marija jaslicam rahlja seno.

Naj ujčkam Te, naj ujčkam
Te v ljubezen!
Za nas in záme si prišlo živét,
da vzameš z naših duš nekoč
bolezen,
ki vse spreminja v nebožični
svet...

In spet Te bom polóžil v zibke
slamo:
spokojno spi - pred begom v
tují kraj!
S Teboj in z Jožefom in Tvojo
mamo
bom šel na pot. Kjer Ti si, tam
je raj.

BRUNA PERTOT

NE BOJTE SE

"Ne bojte se",
poje nam stvarstvo,
nocoj nas vas nič,
nič več ne teži,
odkar obiskal
jo je angel,
Marija nam Jezusa
nosi,
Marija za vse
skrbi.
Če ni dobrote,
ljubezni,
naj več ne boli,
prinesla bo oboje
Marija z nebes
nam na zemljo,
Marija ima svoje
skrivnosti,
je polna Njegovih
navdihov,
pozna vse nevidne
poti.
Vse, kar je bilo
in kar ima priti,
kar Bog je spočel
v presveti Trojici,
je dal v naročje
Mariji Devici.
In dvignemo oči
proti nebu
in nič nas,
nič več ne teži:
Marija nam Jezusa
nosi,
Marija za nas
skrbi.

Slovesnostjo se v Rupi zaključuje obnova župnijske cerkve sv. Marka, ki je do leta 1947 bila podružnica starodavne župnije Miren. Mirenska župnija je lansko leto obhajala 750-letnico prve omembe, saj o njej govori pisani dokument že leta 1247, še prej, okoli leta 1240, pa se v urbarju prvič omenja kraj Rupa, in sicer v obliki *Rup*.

Cerkev sv. Marka je manjša, v tlorisu preprosta stavba, sestavljena iz pravokotne ladje in ožjega, triosminko zaključenega prezbitarija, tradicionalno obrnjenega proti vzhodu. Poškodbe v prvi svetovni vojni so povzročile, da so se izvirne stilne prvine izgubile, kljub temu pa lahko izvor sedanje stavbe dokaj zanesljivo postavimo na prehod iz 15. v 16. stoletje; zelo sorodna rupenska je podružnična cerkev sv. Katarine na Peči. Iz teh časov se je v Rupi ohranil kamnit, šilasto zaključen glavni cerkveni portal, ostrejšje ladje je v skladu s sredozemsko tradicijo odprto s poslikanimi planetami, obokan je le prezbitarij, ki pa je izgubil prvotna gotska rebra in sklepnike. Precejšnjo starost izkazuje tudi čokat zvonik, postavljen desno ob glavni fasadi, ki je v višini prvega nadstropja in tik pod linami za zvonove opasan s kamnitim polkrožno profiliranim vencem.

Do začetka tega desetletja se je sicer lepa notranjščina rupenske cerkve sv. Marka obiskovalcu kazala kot prijetna in topla, a razen glavnega oltarja ni imela umetniško vredne opreme. Leta 1992 je cerkev dobila tri nova barvna okna, nastala po zamisli rupenskega rojaka Andreja Kosiča, istega leta je bil v prezbitariju postavljen tudi nov lesen in pobarvan kip sv. Marka, izdelek podobarske delavnice Conrad Moroder iz kraja Ortisei v Val Gardena. Omenjeni kip se je pridružil

IZJAVA O ČLOVEKOVIH PRAVICAH JE KLJUČ ZA SVET PRIHODNOSTI

JANEZ POVŠE

Iskreno zavzemanje za človekove pravice je ena največjih dragocenosti, kar jih premoremo. Ni slučajno, da je izjava Organizacije združenih narodov nastala v letih po drugi vojni, v kateri je pomrlo ali bilo pobitih nekaj deset milijonov ljudi. Človeštvo, zgroženo zaradi dela lastnih rok, je pričelo torej resno razmišljati, kako bi preprečilo katastrofe zla in si zagotovilo smiselno prihodnost. Dandanes v razvitem delu človeštva do uničujočih vojn ne prihaja več, kar daje veliko upanje za mirnejše razmere na vseh delih zemeljske oble. Izjava o človekovih pravicah torej ni le črka na papirju, ampak smo jo že sposobni udejanjiti. To pa ni majhna stvar, če se spomnimo njenih bistvenih opredelitev: vsi ljudje se rodijo svobodni in enakovredni, z enakim dostojanstvom, vsi imajo pravico do svobode mišljenja, izražanja, vere, političnega delovanja, do dela, vsi so enaki pred zakonom in to ne

gleda na raso, spol, jezik, vero, rojstvo, politične ideje in tako dalje.

Veličina izjave o človekovih pravicah je nedvomno v upoštevanju vsakega posameznika in njegove svobode. Ta svoboda ima le eno omejitev: konča se namreč tam, kjer se pričenej svoboda drugega človeka, svoboda bližnjega. Izjava o človekovih pravicah je čisto nasprotje ideologij in totalitarizmov, znotraj katerih je bil posameznik le drugim enaka opeka v stavbi višje ideje. Kot je znano, so tovrstne višje ideje vedno porodile nestrpnost, nasilje in milijone žrtev. V tej točki se seveda postavlja vprašanje, zakaj je toliko ljudi v pričetku pripravljeneh podpreti t.i. višje družbene ideje. Verjetno zaradi želje po jasnem skupnem smislu in hitrem preoblikovanju sveta. Le tako si lahko razlagamo tragiko človeka, ki je bil ali je še vedno pripravljen spremeniti v svetinjo na primer idejo, državo, narod in vero na način, da v njihovem imenu uveljavlja nadvladovanje nad drugimi in drugačnimi ljudmi in jih po potrebi celo dobesed-

no odstrani in pokonča. Moramo pač biti previdni: verjetno se lahko v vsakem času najbolj zle zamisli odenejo v plašč prečudovitih besed, ki v resnici zakrivajo sebične in nasilne cilje.

Za razviti svet ima izjava o človekovih pravicah še dodatno obvezo. Vsak človek ima sicer pravico do svobode, vendar pa tudi do preživetja in hrane, do obrambe pred bolezenskimi iztrebljanji, kar vse se dogaja v nerazvitem svetu. In medtem ko se v razvitem svetu vse preveč zapiramo vase s svojimi stiskami, se obremenjujemo z medsebojnim tekmovanjem in na svojih ramenih vse močneje čutimo težo vse bolj uničujoče naglice vsakodnevnih obveznosti, v nerazvitem svetu milijoni životarijo v bedi ali celo umirajo od lakote in boleznih. Je naša skupna rešitev v reševanju vseh teh milijonov ljudi v bedi in brez pomoči? Človekova logika na to vprašanje le s težavo odgovarja pritrdilno, božja logika pa mu pritrjuje že s tem, ko takšno vprašanje vse glasneje zastavlja.

LETOŠNJI KOLEĐAR GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

Koledar GMD za leto 1999 na 300 straneh objavlja mnogo pestrega in zanimivega gradiva, ki ga je uredil dr. Jože Markuža. Preko 70 člankov je porazdelil v deset sklopov. V bistvu pa jih lahko razdelimo v dve skupini: na priložnostne, to je take, ki so vezani na pravkar preteklo leto, in na članke, ki so že prave študije ali raziskave. Objavljenih je tudi deset pesmi Jožeta Aleksija Markuže in Vladimirja Kosa.

Za koledarski del je slikar Edi Žerjal prispeval dvanajst motivno simboličnih in povednih barvnih grafik; za opremo je poskrbel Igor Devetak.

V kratkem zapisu seveda ni mogoče podrobno opisati niti omeniti vseh sestavkov, naj omenim pa nekatere, ki se mi zdijo pomembnejši. Tako je v sklop verskega dogajanja Angel Kosmač prispeval študijo o prisotnosti sv. Cirila in Metoda na Primorskem, v katerem je predstavljena tudi problematika glagolskih rokopisov, urbarjev in knjig ter glagolskih napisov, ki jih lahko še danes vidimo na nekaterih cerkvah na Primorskem. Med obletnicami in jubileji je zapis o Virgilu Ščeku, čigar pol stoletja smrti smo se spomnili letos. Med pričevanji so zabeležene življenjske poti nekaterih manj znanih, a pomembnih ljudi. Tako Branko Marušič piše o tolminskem rojaku dr. Petru Laharnarju, Lojzka Brautzu pa o Petru Kupeljniku v luči zgodovinskih virov. Nada Pertot objavlja nekaj nedavno odkrite korespondence s Srečkom Kosovelom. Zanimiva sta tudi zapisa o težavah, ki sta jih imela z oblastmi zaradi uporabe slovensčine pri bogoslužju slovenski tržaški škof Andrej Šterk in kaplan Rajmund Logar: prvega je prispeval Zorko Harej, drugega pa Peter Rustja. Alojz Tul je prispeval zelo pregleden sestavek o zgodovini Primorske ob priložnosti 50-letnice njene priključitve k matični državi. Multikulturalnost in identiteta je gotovo zelo aktualna tema, na katero lahko gledamo na zelo različne načine, svoje poglede je obrazložil Peter Černic. Ravno tako aktualna je še vedno tematika Srenj kot skupne latnine vaščanov. To zapleteno problematiko pojašnjuje Marko Legiša.

Martin Jevnikar in še nekateri drugi avtorji so prispevali celo serijo življenjepisov letošnjih jubilarov ali preminulih osebnosti. Obsežen pregled kulturne dejavnosti sta prispevala Damjan Paulin za Goriško in Nadja Roncelli za Tržaško. Med zgodbami življenja najdemo še zapis devinskega župnika Gianninija, Franca Koritnika ter Ivana Artača.

Ta zapis gotovo ni popoln in v prikazu noče vsebine ocenjevati, naj bo le vabilo k branju, ki je lahko duhovna hrana za vse leto. Ob koncu še želja, ki jo hočem s tem zapisom posredovati GMD. Čas hitro beži in sprotne zapise iz dnevnega in periodičnega tiska hitro vržemo v koš. Zbornik, kot je koledar GMD, vsaj nekatere dogodke in osebnosti reši hitre pozabe. V vseh koledarjih pa je toliko zanimivega gradiva, da bi bila gotovo zelo dobrodošla objava bibliografije vseh doslej objavljenih letnikov. Zavedam se, da je to zelo zamudno delo, ki pa v obdobju računalnikov morda le najde kako potrpežljivo in požrtvovalno dušo. Ta ideja ni originalna, niti ni moja. Realiziral jo je Planinski vestnik - in mogoče še katere revija ali zbornik - za več desetletij svojih mesečnih zvezkov.

RAFKO DOLHAR

7

ČETRTEK
17. DECEMBRA
1998

GOSTOVANJE GLEDALIŠKE SKUPINE SKK V PARIZU

OD JADRANA DO SENE

BREDA SUSIČ

Konec preteklega meseca je gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta uresničila dolgotrajne sanje: ob podpori Radijskega odra, Slovenske prosvete in Zadržne kraške banke je šla na daljše gostovanje, in sicer v Pariz. Tam je v Slovenskem domu v Châtillonu odigrala mladinsko igro *Tajno društvo* PGC, petdnevno bivanje v Parizu pa je seveda izkoristila tudi kot prijeten izlet.

Za večino mladih je bil to prvi stik s francosko prestolnico. Prvi trenutek je njihove romantične predstave morda malo omajal stik z okoljem, v katerem je bil njihov hotel: podnožje cerkve Sacre Coeur, torej grič Montmartre, eden najbolj slikovitih, pa tudi najbolj umazanih predelov Pariza. Potem pa so se kaj hitro znašli: ne izredno mrzlo vreme ne visoke cene ne jezikovne pregrade jih niso motile. Prav hitro so se prilagodili vsem neprivlačnim, se organizirali in se znali kmalu orientirati po središču mesta, posebno s pomočjo podzemne železnice. Tako so si v teh petih dneh ogledali glavne znamenitosti francoske prestolnice: od znamenitega Toura Eiffela, romantične Cité z Nôtre Dame in Sainte Chapelne do razgibane Latinske četrtri, Montparnassa itd. Nekateri so si ogledali tudi znane muzeje in galerije (Louvre, Musée d'Orsay, Orangeie, Musée Rodin...), drugi so marsikatero urico posvetili shoppingu v znamenitih veleblagovnicah ali trgovskih centrih (La Fayette, Samaritaine, Les Halles...), manjša skupinica pa je en cel dan preživela v presenetljivem pariškem Disneylandu.

Že prvi večer pa so se mladi Tržačani podali tudi v predmestje Châtillon, si tam ogledali Slovenski dom in spoznali nekatere Slovence, ki tam delujejo: predsednico Društva Slovencev v Parizu, gospo Evo Sutlič, ter vse tri duhovnike, ki skrbijo za tamkajšnje slovenske vernike: "starešino" g. Čretnika, sedanjega dušnega pastirja pariških Slovencev g. Česnika, ter mladega duhovnika, ki skrbi za Slovence v južni Franciji, g. Davida Taljata. Vse sta presenetili njihovi gostoljubnost in prijaznost, saj so gospe takoj pripravile za vse okusno in obilno večerjo, močje pa so s skromnimi sredstvi, ki so jih imeli na razpolago, prilagajali oder, luči in ozvočenje potrebam gostujoče skupine, vsak le za skupno dobro, ne glede na to, ali je bil to obrtnik ali priznani zvezdoslovec. Res lep zgled spontane narodne zavesti.

Predstava je bila na sporedu v soboto, 21. novembra, zvečer. V dvorani se je zbralo presenetljivo dosti Slovencev, med katerimi sta izstopala veleposlanik Republike Slovenije v Franciji in njegova gospa. Mladi igralci so samozavestno odigrali svoje vloge, saj

"DOBRA ŽALOST" SAFETA ZECA

V Ljubljani razstavlja Safet Zec, bosanski slikar, ki je živel nekaj let tudi v Furlaniji-Juljski krajini, kamor je prišel ob začetku vojne v Bosni; sedaj ustvarja in živi v Benetkah. Gre za zelo veliko razstavo, na kateri se Zec predstavlja s slikami, s svojim bogatim grafičnim delom in risbami. Razstava, ki so jo odprli ob prisotnosti slovenskega ministra za kulturo Jožeta Školjca v torek, 8. t.m., bo na ogled do 24. januarja prihodnjega leta in je sad sodelovanja bosanskega umetnika s slovenskim izjemnim poznavalcem in spremljevalcem likovne umetnosti dr. Zoranom Kržišnikom, ki je plodovitega ustvarjalca tudi predstavil. Čudovita Zeceva razstava je razdeljena na dva dela: slike so razstavljene v svojevrstni galeriji Cankarjevega doma, medtem ko so grafična dela in risbe na ogled v gradu Tivoli, kjer ima sedež galerija grafične umetnosti v Ljubljani.

Večer je bil torej vsestransko uspešen in bo mladim igralcem in njihovim spremljevalcem ostal v lepem in trajnem spominu.

MARKU KRAVOSU ASTROLABIO

Tržaški pesnik Marko Kravos, ki je tudi predsednik slovenskega PEN-a, je bil pred kratkim spet v žarišču naše pozornosti, saj smo z veseljem prebrali novico, da je v Pisi prejel nagrado za pesništvo *Astrolabio*. Nagrado podeljuje Accademia Galileo Galilei, ki ji predseduje književnica Renata Gianbeni. Nagrado so Kravosu podelili za antološko zbirko njegove poezije, ki je izšla pod naslovom *Il richiamo del cuculo - Kukavičji klic*; leta 1994 mu jo je izdala založba Campanotto iz Vidma, v Dantejev jeziku pa je Kravosovo žlahtno poetično bero prelilo kar sedem prevajalcev. Strokovni žiriji za poezijo je predsedovala Paola Alberti, nagrada pa ima mednarodno razsežnost in velja za prestižno v Italiji, saj je eden od kriterijev za podelitev tudi odzivnost pribralcih. Tržaški pesnik se bo nagradjevanja v Pisi udeležil 23. januarja prihodnje leto.

Z veseljem objavljamo tudi vest, da je Marku Kravosu v Skopju izšel makedonski prevod pesmi, ki so v knjigi natisnjene tudi v slovenskem izvirniku. Za prevod v makedonski jezik je poskrbel Meto Jovanovski, ki je v knjigo *Vreme za pesna - Vreme za pesem* prispeval tudi podatke o avtorju in njegovem delu. Knjiga je izšla v zbirki Herakleja.

JURIJ PALJK

PERSPEKTIVA JE V ODPIRANJU

DAVORIN DEVETAK

Srečanje o perspektivah klasične gimnazije, ki ga je priredil tržaški klasični licej Prešeren, je imelo za naslov retorično vprašanje. In marsikateri odgovor, ki smo ga lahko slišali, je imel isti - retorični - značaj. Govorniki za mizo in tudi precej številno občinstvo - v glavnem starši, dijaki, profesorji in morda tudi kakšen bivši "klasik" (kot podpisani) - so jasno izjavili oz. tiho odobravalni "večne" vrednote humanistične formacije. Zahvaljujoč se izrednim pedagoškim talentom raznih Butkovičev ali Rebul, stežka dobiš "klasika", ne glede na njegovo kasnejšo zaposlitev ali specializacijo, ki ne bi bil zadovoljen z opravljenim študijem.

Od vseh posegov se mi je zdel najbolj oprijemljiv in spodbuden referat psihologinje Zdenke Pribil, ki ni, kot je sama priznala, z razliko ostalih opravila klasičnega študija. Njeno razmišljanje je bilo vprto v tisto odpiranje (šole, programov, pristopa), ki ga ni bilo zaslediti v samem konceptu večera. Tako zasnovano srečanje bi si služilo morda bolj odprt in širok avditorij, saj vprašanje obstoja takšne šole ne zadeva le ožje skupnosti staršev, dijakov in "klasikov", pač pa našo širšo družbo. Vprašanje vsakega razvoja je povezano z možnim razvojem in vlogo še ostalih nižjih in višjih srednjih šol pri nas. Sicer je to povezano tudi s problematiko celotne mreže krajevnih višjih šol. Kriza socialne države in razprava o razmerju med javno in zasebno šolo potrjuje dejstvo, da moramo priti čimprej do streznitve in zavesti, da naša šola ni in ne more biti otok zase!

Simpatična, neposredna, mestoma tudi ironična videomontaža stališč in ugovorov o potrebi klasičnega izobraževanja, ki so jo realizirali dijaki klasičnega liceja Prešeren, je skušala iti v to smer. A žal, kot sama razprava, ni šla izven labirinta hodnikov stavbe na Vrdeški, ni šla med ljudi in vrstnike, ki polnijo oboke Trga Oberdan in bližnje kavarne tudi med šolskim urnikom. Vseeno je dokument zanimiv in bi ga kazalo predvajati po slovenskem programu RAI. Manjkalo je soočanje z ostalimi slovenskimi gimnazijami. Z dokončno priključitvijo Slovenije v EZ bo treba razmisliti o čimbolj racionalni uporabi slovenskih višjih šol v medobmejnih stvarnostih. Gorica, Trst, Vipava, Ljubljana, Celovec lahko postanejo specializirana središča večjezičnega šolanja na humanistični osnovi, kamor se lahko prosto selijo dijaki iz naših in drugih sredin. Pojav

vpisov dijakov s Sežanskega in Novogoriškega na naših šolah ne bo več izjema v zopet enotni Primorski deželi.

Naša šola se ne sme istovetiti z vlogo zaščitene tople grede, a odprte vzgojno-izobraževalne matice, ki ponuja posebno ponudbo na šolskem trgu. Kot je poudarila Pribilova, se državni in zasebni klasični licej v Pordenonu ne zadovoljujeta le s posodobitvijo študijskih programov in kurikula (vpeljevanje sodobnih jezikov, informatike, eksperimentalnih smeri), marveč iščeta neposreden stik s podjetji in z delovnim tržiščem. Možnost, ki jo ima mladi, da lahko že med študijem okusi delovne navade, je neprecenljiva tudi za "klasike". V drugih okoljih, v Nemčiji, a tudi v Sloveniji, je to povsem naravno: študenti višjih šol, tehnoloških fakultet, morajo obvezno opraviti, v okviru šolskega programa, daljši staž v tovarni ali podjetju, ki ga stipendira. K sreči se po več desetletnih zamudah tudi v Italiji stvari spreminjajo na bolje. Avtonomija šole in novi zakon, ki ureja šolsko prakso dijakov v podjetjih, bosta lahko omogočila kakovostni skok v odnosih med šolo in podjetji. Več kot 25-letna plodna izkušnja poletne prakse, ki jo na pobudo Slovenskega deželne gospodarskega združenja izvajajo dijaki slovenskih trgovskih in obrtnih šol v slovenskih podjetjih, se bo lahko razširila še na ostale šole.

Na srečanju je manjkalo tudi pričevanje iz gospodarstva, o težavah pri vključevanju v svet dela; o možnostih, ki se odpirajo. Sicer o nelahkem dialogu med šolo in gospodarstvom pričata še dve dejstvi: pri opredelitvi "magne carte" slovenskega šolstva v Italiji za ministra Berlinguerja nista bila nikakor soudeležena ne stanovska organizacija slovenskih podjetnikov in niti Zavod za poklicno izobraževanje. Prav glede na nove zakonske možnosti (podiplomski tečaj, dopolnilni pouk, stalno izobraževanje itd.) bi bilo plodno novo razmerje sodelovanja.

Te dni so tržaški dijaki zasedli slovenske višje šole. Razlogi so morda upravičeni. Tudi mi smo svojčas "strajkali" in tudi "okupirali". Mislim pa, da tudi tu, kot pri drugih perečih družbenih problemih, ni bližnjic. Le resno soočanje in dolgoročno zastavljeno načrtovanje vseh prizadetih, staršev, učnega kadra, upraviteljev, predstavnikov podjetništva in drugih naših organiziranih sredin, o strukturah (beri sredstvih) ter o ciljih, ki si jih vsi skupaj zastavljamo, bosta privedla do stvarnih in zanesljivih rezultatov.

OBVESTILA

NOVOLETNI KONCERT

Slovenski zamejski bančni zavodi vabijo člane in stranke na novoletni koncert v gledališče Rossetti (Trst) 3. januarja ob 17.30 oz. v Kulturni dom v Gorici 5. januarja ob 20.30. Nastopil bo Mednarodni mladinski simfonični orkester pod vodstvom Igorja Kureta. Vabila lahko dvignete v Zadržnih bankah na Opčinah, v Sovodnjah in Dobreddu ali na Kmečki banki v Gorici.

PRIMORSKA POJE 1999

30. Primorska poje bo potekala od 6. marca do 18. aprila 1999. Zbori, ki se je nameravajo udeležiti, morajo poslati izpolnjene prijavnice do 30. t.m. na sedež zvez, pri katerih so včlanjeni:

Trst: ZSKD, ul. San Francesco 20, fax 040 635626, 635628; ZCPZ, ul. Donizetti 3, fax 040 633307;

Gorica: ZSKP, Drev. 20, septembra 85, fax 0481 536324; ZSKD, ul. Malta 2, fax 0481 531495.

Prijavnice lahko dobite na navedenih naslovih. Organizatorji načrtujejo tudi nastope v cerkvenih prostorih. Če želi zbor tu nastopiti, mora prijaviti izključno sakralni program.

O ČEŠKO-NEMŠKI SPRAVI Z NEKAJ PRIPOMBAMI K SLOVENSKO-ITALIJANSKIM ODNOSOM (6)

PETER MERKŮ

Kljub lepim besedam in dobrim namenom ni niti drugi dogovor prispeval k odkritemu sporazumevanju. Po mnenju tedanjega nemškega predsednika von Weizsäckerja "je največja pomembnost dogovora bolj kot v njegovih posameznih zagotovilih v tem, da obstaja". Njegova ratifikacija je bila težavna v obeh parlamentih.

Iz principa je predsednik Havel vztrajal pri obsojanju nasilnega izгона Nemcev in zanikal vsakršno pravico do vračanja premoženja. V Nemčiji je CSU trdovratno podpirala zahteve izgnancev po pravicah in se upirala ratifikaciji. V podporo lastnih tez je ob ratifikaciji vsaka od obeh strani priložila dogovoru spomenico z navedbo vzrokov nasprotovanja.

Neizprosno stališče Češkoslovaške v zvezi s privatno lastnino, in to ne samo nasproti Nemcem, je povzročilo protestno reakcijo Svetovnega judovskega kongresa. Zato je tudi izraelska država zahtevala vračilo vsega zaplenjenega judovskega premoženja.

Dogovori in protesti so privedli do rahlega popuščanja čeških oblasti. Tistim sudetskimi Nemcem, ki so ostali ali so bili prisiljeni ostati na Češkem, so premoženje vrnili in jim priznali vsaj tiste manjšinske pravice, ki jih zagotavlja Helsinški pakt. Češkimi Nemcem je bilo tako znova omogočeno svobodno organiziranje, pridobili pa so tudi nekaj več pravic, kot so jih že imeli prej pod komunističnim režimom.

Konkretno pa je zblíževanje najbolj napredovalo v odnosih med zasebniki in med nedržavnimi ustanovami.

DALJE

Goriška Mohorjeva družba želi prijateljem dobre knjige blagoslovljene božične praznike.

KRONIKA 10. DEŽELNEGA KONGRESA SSK

STRANKA SE MORA VRNITI K SVOJIM KORENINAM

IVAN ŽERJAL

Novi deželni tajnik Slovenske skupnosti je tržaški odvetnik in občinski svetovalec Andrej Berdon; na tem mestu je zamenjal Martina Breclja, ki ni več kandidiral. Podtajnik je Damijan Terpin, medtem ko bo funkcijo deželnega predsednika še naprej opravljal Bernard Špacapan, nova podpredsednica pa je Maja Lapornik.

Tako so se namreč izrazili delegati na 10. deželnem kongresu SSK, ki je potekal v soboto, 12., in v nedeljo, 13. decembra v hotelu Savoia Excelsior v Trstu - kjer je bil uradni del - in v Finžgarjevem domu na Opčinah. Kongres je bil priložnost, da člani in somišljeniki SSK temeljito preučijo trenutni politični položaj, v katerem se nahaja slovenska stranka.

Glavno poročilo, ki ga je imel deželni tajnik Martin Breclj, so imeli nekateri za preveč pesimistično, drugi pa za izrazito realistično. Breclj je med drugim opozoril na usihanje življenjske moči manjšine, kar je prav gotovo tudi posledica pomanjkanja ustreznega zaščitnega zakona. In ravno tu SSK izraža svoje pomisleke glede zakonskega besedila, ki ga je izoblikoval poslanec Domenico Maselli, in predlaga nekaj temeljnih popravkov, ki se tičejo poenostavitve paritetnega odbora, določitve teritorija, na katerem naj bi veljala zaščita, zajamčenega zastopstva, stroškov za uveljavljanje zakona, ki naj jih krije država, in razglasitve slovenskega etničnega ozemlja v videmski pokrajini za nerazvito področje, ki potrebuje posebne podpore. Vrnitev Narodnega doma razume

SSK predvsem kot gesto dobre volje, s katero naj bi na simboličen način zaprli eno izmed najbolj tragičnih poglavij v zgodovini naših krajev. Nedopustno pa je, še dejal Breclj, predstavljati stavbe, kot so Narodni dom in druge, kot spomenike spora.

Dežela Furlanija-Juljska krajina potrebuje po mnenju tajnika SSK globoko preobrazbo zaradi novih razmer na vsedravnini in mednarodni ravni. Med drugim bi bilo treba revidirati sam deželni statut, to pa bi bila tudi priložnost za ovrednotenje manjšinske stvarnosti v deželi. To tudi s tem, da se uvede posebni mehanizem za izvolitev predstavnikov slovenske manjšine.

Kar pa se tiče odnosov v manjšini sami, je Breclj dejal, da je minimalni cilj v tem, da imajo oz. dobijo vse tiste organizacije in ustanove, ki so vsemanjšinskega pomena, demokratični nadzor, odprt pripadnikom vse manjšine. Maksimalni cilj pa je ustanovitev t.i. Narodnega sveta Slovencev v Italiji.

Kar se pa tiče odnosov z matično državo Slovenijo, daje Breclj veliko važnost vezem, ki se pletejo mimo politike med Slovenci na obeh straneh meje. To je perspektiva, na kateri je treba graditi.

Sama stranka SSK, je na koncu dejal Martin Breclj, pa ima danes nalogo, da združi čimveč sil v manjšini in izven nje za uresničitev dobrega zaščitnega zakona, zajamčenega zastopstva in močne pluralistične vsemanjšinske organizacije.

Poglobljena in dolgotrajna razprava, ki je potekala v nedeljo, 13. decembra, je pokazala, da delegate, člani in somišljeniki SSK še kako zanimata prihodnost in vloga slovenske stranke. Več razpravljalcev je bilo mnenja, da se mora stranka vrniti k svojim koreninam, k načelnim stališčem, ki naj dobijo novega zagona. Vzeti si mora več časa za to, da se približa ljudem, zlasti mladim, in da spremlja tudi njihove drobne, vsakodnevne probleme. To je bilo npr. mnenje Stefana Bukovca, Draga Štoke, zlasti pa Davida Malalana, ki je med drugim podčrtal, da mora SSK sama pokazati, da se za slovenstvo res zanima, npr. s tem, da si morajo najprej vsi njeni člani spremeniti poitalijančeno ime v slovensko obliko ter si prizadevati za čim večjo uveljavitev slovenščine v javnosti. K temu naj bi pripomogla tudi ustanovitev nekakšnega pravnega urada, ki bi ljudem nudil nasvete in pomoč s tem v zvezi. Stranka naj bo izrazito etničnega značaja, v iskanju volilnih zavezništva pa mora biti skrajno pragmatična in ne sme zapadati vplivom ne leve ne desnice. Po mnenju Erike Jazbar je potrebno predvsem obrniti zopet pozornost političnemu delovanju, saj se je stranka doslej ukvarjala z zadevami, ki niso bile izrazito političnega značaja. Stranka potrebuje tudi neko minimalno organizacij-

ske strukturo, v njene organe naj pridejo ljudje, ki so resnično pripravljeni žrtvovati čas za to. Priti mora tudi do večjega pretoka informacij in večjega sodelovanja.

Iz razprave je izšla tudi ugotovitev, da tako skupno predstavništvo, kakršnega imamo danes Slovenci v Italiji, ne pe-lje nikamor. Prihaja do vse večjega drobljenja sil, v predstavništvu so ljudje, ki zastopajo le sami sebe, pa se predstavljajo kot komponenta. Take-mu predstavništvu se je treba odpovedati, SSK pa naj se politično predstavlja sama. Pri tem je več delegatov zelo ostro ocenilo vključevanje Slovencev v italijanske stranke. Tarča kritik je bil zlasti vidni predstavnik Levih demokratov, podpredsednik deželnega sveta Miloš Budin. Razpravljalci so ga ostro obsodili zlasti zaradi zadržanja Levih demokratov v zvezi z zaščitnim zakonom - tu se po mnenju SSK ne sme pristati na minimalistična stališča - in z vrnitvijo Narodnega doma.

Nekateri delegati so vzeli v pretres tudi odnose med SSK in krovno organizacijo SSO. Le-te je treba zlasti po mnenju Marjana in Damijana Terpina ter Hadrijana Corsija razjasniti. SSO naj le vodi politiko sodelovanja s SKGZ glede tekočih zadev naših ustanov (za to sodelovanje se je v svojem posegu zavzel Sergij Pahor), vendar mora zavzeti tudi neko določeno politično stališče.

Po mnenju Petra Močnika lahko postane močno politično orožje v rokah stranke dejstvo, da je volilni sistem v deželi Furlaniji-Juljski krajini protizakonit. Še naprej pa je treba posebej pozornost teritoriju, na katerem živi manjšina, zlasti v zvezi z regulacijskimi načrti in parki. Vladimir Vremec pa je bil mnenja, da je treba boj za manjšinske pravice povezati z bojem za človečanske pravice. Pri tem je poudaril potrebo po neodstopanju od pridobljenih pravic in po tesnejšem povezovanju z italijansko manjšino v Sloveniji.

Omeniti je še treba, da so 10. deželni kongres pozdravili številni ugledni gostje, od tržaškega podžupana Roberta Damianija, slovenskega ministra za pravosodje Tomaža Marušiča, poslanca Iva Hvalice in podpredsednice slovenskega parlamenta Ede Okretič Salmič pa do podpredsednika deželnega sveta F-Jk Miloša Budina, predstavnika Narodnega sveta koroških Slovencev Franca Wedeniga, predsednikov SKGZ in SSO Rudija Pavšiča in Sergija Pahorja in drugih. Za uvodno pevsko točko je poskrbel ženski zbor Glasbene matice.

PEKARNA SOSIČ

OPČINE - Proseška 10

Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO«

Nada Debenjak in Erino Fabrizi

PIZZE TUDI ZA KOSILO

OPČINE - Proseška ul. 35, tel. 040 211629

10

ČETRTEK
7. DECEMBRA
1998

GOSTILNA Sardoč

vošči vesele
božične
praznike

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

Slaščičarna

Saint Honore'

Parfait, mousse in hladne torte
Čokoladni izdelki vseh vrst

Nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH

OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055

Cremcaffè

želi svojim cenjenim strankam
vesel Božič in srečno novo leto

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124, tel. 040 200122

DANEV

praznjenje greznic in
čistilnih naprav, čiščenje
odtočnih kanalov
z vodnim pritiskom,
vzdrževanje in popravila
čistilnih napravOPČINE - Ul. delle Peonie 3
Tel. 040 211336 - 213592
Fax 040 214802

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98
Tel. 040 200174

MESNICA

LUCJAN PURIČ

TRST - V.le Miramare 117/1
Tel. 040 410020

nuova Tecnoutensili S.A.S.

Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. & fax 040 212397

MOCOR FRANCO MEHANSKA POPRAVILA VOZIL

IND. CONA TRST
Ul. Travnik 17
Tel. 040 810310

CASA DEL DETERSIVO

COMSTAR

M. Comino & M. Starc

OPČINE - Narodna ul. 28

Bar-Buffer-Pizzeria

»RINO«

Korošec M. & Kuzmič D.

OPČINE - Narodna ul. 65
Tel. 040 213821

Vera

Vera Stopper

CVETJE ZA VSAKO
PRILOŽNOSTTRST - Ul. S. Spiridione 12/A
Tel. 040 763707
Mobilitel 0337-535204

OBČINA DEVIN-NABREŽINA

ENO LETO VOCCIJEVE UPRAVE

Pretekle dni je devinsko-nabrežinski župan Vocci pričel s serijo javnih sestankov, kjer naj bi obrazložil (ne)uspehe enoletnega županovanja.

Pobuda je brez dvoma zanimiva in kaže na dobro voljo uprave, da zasliši glas svojih občanov. Resnici na ljubo je treba pripomniti, da je eno leto prekratka doba, da bi lahko videli in sodili dejavnost javne uprave, lahko pa si danes ustvarimo precej jasno sliko o namenih ter željah novega župana.

Vocci se je najdlje zadržal pri pobudah, ki so imele širši odmev, ki kažejo na županova željo, da bi se občina uveljavila na vsedržavni, če že ne na mednarodni ravni. V ta sklop sodi Fellinijeva razstava, s katero je odprl Grudnovo hišo, ki je sicer namenjena kamnarskemu muzeju; dalje sklop poletnih prireditev v Sesljskem zalivu, ki so pozele veliko odobravanje zlasti prebivalcev izven občine. Omeniti velja, da smo lahko prvič prisostvovali predvajanju tudi slovenskega filma. Hvalevredna je bila zamisel Kras - morje z razstavo pristinih domačih pridelkov ter ureditvijo Ribiške steze, po kateri so stoletja hodili naši predniki. Končno je župan pohvalil izreden trud odbornika SSK dr. Radoviča, ki je skušal prisluhniti resničnim potrebam zlasti kmetov pri popravkih k novemu regulacijskemu načrtu, ki naj bi prišel v končno razpravo v začetku novega leta.

Številna domača publika (pogrešali smo večje število Slovencev) pa je želela vedeti, kako gre z vsakdanjimi težavami, s katerimi se srečujejo in ki nimajo tako širokega odmeva. Gre tu za slabo vzdrževanje ceste, povišanje tarif za smetarsko službo, ne navadno dolgo čakanje raznih gradbenih dovoljenj in sploh neprimerno organizacijo urbanističnih uradov in še problem železniškega nadvoza za Šempolaj. Poglavlje zase predstavlja pomanjkanje ENE SAME DVORANE za razne prireditve ter večletno zaprtje občinske telovadnice (edinega prostora v občini, ki so se ga posluževala številna krajevna športna društva). Tu gre omeniti ne preveč prepričljiv županov odgovor (čeprav se omenjeni nerešeni problemi vlečejo že desetletja), saj je zatrdil, da bodo dela za popravilo telovadnice stekla v najkrajšem času (sic!); kar pa

se tiče primerne kulture doma, za katerega bi moral že obstajati načrt, je bil odgovor dokaj meglen. Župan je seznanil prisotne le, da bo skušal prepričati slovenskega ministra za kulturo in italijanskega kolego, da se s skupnimi močmi uredi stara osnovna šola v Nabrežini, ki je last sežanske občine, ki naj bi bila na razpolago domačinom za razne kulturne pobude. To

naj bi se posodobilo s slovenskim denarjem, kot to dela Italija za razne zgradbe, namenjene Italijanom v Istri!

Župana in njegov odbor bi radi spomnili, da vadi domača godba v neprimernih prostorih, da domače kulturno društvo že vrsto let vadi po privatnih hišah in da cela vas oz. občina že nad 40 (!) let čaka, da se udejanjijo vsakovrstne volilne obljube za izgrad-

njo kulturnega doma. O športnikih bi rad poudaril le to, da je domače športno društvo Sokol prisiljeno se odpovedati nastopom v raznih uradnih prvenstvih, ker nima vadbenih prostorov ne telovadnice za nastopanje. Seveda je treba iskati krivce v prejšnjih upravah, od sedanje uprave pa bi pričakovali nekaj jasnejših obljub oz. obvez. Lepo je, da našega župana poznajo širom po svetu in da se tako vneta zanima za velike pobude (devinski grad naj bi postal mednarodni kulturni center!), domačini pa si pričakujejo nekoliko več posluha za rešitev teh "malih", "nepomembnih" problemov. Dovolj je, da bi se uprava zgledovala pri sosedih, t.j. pri zgoniški občini, ki je v zadnjih letih investirala težke milijarde za objekte, v katere se zateka celoten Kras.

Vsekakor je prav, da dokončno sodbo o županu in njegovi upravi izrečemo kasneje; tokrat smo ga hoteli le opozoriti na probleme, ki so res potrebni čimprejšnjih rešitev.

AT

27. DECEMBRA OPOLNOČI

MLADI SLOVENCİ, VSI NA VEJNO!

Dne 27. decembra ponoči bo Marijino svetišče na Vejni napolnilo več kot dva tisoč mladih iz Slovenije in zamejstva. Kot vsako leto bodo namreč mladi iz Slovenije odšli na evropsko mladinsko srečanje, ki ga ob božičnem času prirejajo taizejski bratje. Letos bo to srečanje v Milanu. Na poti v Milan pa bodo mladi romarji iz Slovenije potovali mimo Trsta.

Na začetku romanja se običajno vsi mladi udeleženci potovanja srečajo v kakem kraju v Sloveniji za skupno mašo. Tokrat so ravno mladi zamejci, ki se že nekaj let udeležujejo teh novoletnih srečanj, predlagali, da ne bi začetne skupne maše priredili v Sloveniji, pač pa pri nas, v zamejstvu. Pobudo so voditelji srečanja sprejeli z velikim navdušenjem, saj bo ta dogodek veliko simbolično dejanje, in sicer konkreten dokaz

povezanosti Slovencev na eni in drugi strani meje. Zato bi bilo prav, da bi se tudi zamejci - tako mladi, kot starejši - v velikem številu udeležili maše, ki bo ob polnoči. Pri njej bodo aktivno sodelovale razne zamejske skupine: tržaški skavti in skavtinje, Mladi v odkrivanju skupnih poti, klubovci, člani skupine Shalom, mladi iz župnij itd. Maševal bo koprski škof Metod Pirih, somaševal pa bo tržaški škof Evgen Ravignani. To bo edinstvena priložnost za mlade zamejce, da tako veliko število mladih iz Slovenije opozori na svoj obstoj.

Pripravljala skupina bo vesela tudi vsakega prostovoljca, ki bi rad pomagal pri izpeljavi tako zahtevnega projekta. Za informacije se lahko obrnete na Aleša (tel. 040 228307) ali Bredo (tel. 040 211551).

BOŽIČNA VIGILIJA NA RADIU TRST A

Na Radiu Trst A se bodo v četrtek, 24. t.m., sporedi podaljšali čez polnoč. V okviru božičnega večera, ki se bo pričel po poročilih ob 19. uri, boste lahko poslušali: **Božični koncert**, ki so ga lani posneli v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah, nato bo na sporedu radijska igra Tanje Rebula **Sv. večer v Kalkuti**; produkcija Radijski oder, režija Marjana Prepeluh. Sledila bo oddaja **"In šli so po vsem svetu..."** - Slovenski misijonarji o svojem življenju in delu. Oddajo sta pripravili Marija Breclj in Ines Škabar. Ob 11. uri **kratka poročila**, ob 11.15 **božični pogovor** - pripravil Saša Martelanc. Ob 11.45 povezava z župno cerkvijo v Števerjanu, od koder bo **prenos polnočnice**.

KNJIGA "OKUS TEME"

Dne 11. t.m. so v dvorani Zadrudne kraške banke na Opčinah predstavili knjigo *Okus teme* o jami Claudio Skilan, ki je izšla v Ljubljani. Avtorja Kladnik in Ferlati sta bila prisotna na predstavitvi, na kateri sta spregovorila tudi predsednik in ravnatelj ZKB Pavel Milič in Klavdij Brajnik.

TK TRŽAŠKA KNJIGARNA
VOŠČI VSEM
VESEL BOŽIČ
IN SREČNO 1999

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, fax 040 635969
E-mail: tklibris@tin.it

TURISTIČNIURAD

AURORA

Dragulji
malalan

OPČINE - Narodna ul. 28, tel. 040 211465

Banca Agricola Mantovana

Dr. STOJAN PAHOR

☎ 040 371019

TRST - Foro Ulpiano 3

fernando

USNJENA GALANTERIJA

POVRNJEN DAVEK IVA
TAX FREE

TRST - Ul. Coroneo 7, tel. 040 370434

PODJETJE

Koršč

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele božične praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

GAGGI

ŽENSKA IN MOŠKA
KONFEKCIJA

TRST - Ul. Roma 10
Tel. 040 368440
Urnik: 9.-19. NON STOP

A. Udovic

MOŠKA, ŽENSKA IN OTROŠKA OBLAČILA

vošči vsem strankam vesel Božič in srečno 1999

TRST - Rusi most 4, tel. 040 631537

optika malalan

OPČINE
Narodna ul. 47

FIORI • CVETLICE
Mara

Ul. I. Gruden 48
BAZOVICA
tel. 040 226517

Zlatarna

Bouto - Jazbec

želi vesel Božič vsem strankam

TRST - Ul. Mazzini 51/a

SADJE - ZELENJAVA - BIO HRANA

SELF-SERVICE KATJA

Katja Fabrizi

URNIK NON STOP

OPČINE - Narodna ulica 46, tel. 040 211092

11

ČETRTEK
17. DECEMBRA
1998

OBVESTILA

POLNOČNICE na Tržaškem: ob 21. uri: Novi sv. Anton; ob 22. uri: Rojan in Škedenj; ob 22.15: Sv. Jakob; ob 24. uri: Sv. Ivan (v stari cerkvi). V okoliških župnijah na Krasu in v Bregu bodo polnočnice ob 24. uri. Na praznik sv. Štefana, 26. decembra, bo v cerkvi Novega sv. Antona ob 16. uri maša za slovenske vernike v mestu.

SLOVENSKO STALNO gledališče: Fran Milčinski, *Butalci*. Priredba in režija Jaša Jamnik. V četrtek, 17. t.m., ob 20. uri pri Sireni v Barkovljah.

SLOVENSKO STALNO gledališče: Marjan Tomšič, *Bužec on, bušca jaz* v interpretaciji Saše Pavček. Režija Boris Cavazza. V soboto, 19. t.m., ob 20.30 v dvorani KD Rdeča zvezda v Saležu.

SKUPINA SHALOM, Slovenski kulturni klub in Mladi v odkrivanju skupnih poti vabijo v soboto, 19. decembra, v Marijin dom pri Sv. Ivanu (ul. Brandesija 27) na Predbožični dobrodelni ples. Pridi in povabi svoje prijatelje!

SLOVENSKO STALNO gledališče: Marko Sosič, *Balerina, Balerina*. Igra Lučka Počkaj, režija Branko Završan. V nedeljo, 20. t.m., ob 17. uri v ljudskem domu v Trebčah.

GLEDAŠKI VRTILJAK vabi na otroško gledališko predstavo v nedeljo, 20. decembra, ob 16. uri v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ulica Brandesija 27. Na sporedu bo predstava Thorbjorna Egnerja *Razbojniki iz Kardemomme*. V režiji Emila Aberška bodo delo izvedli igralci OŠ Deskle in KD Svoboda Deskle.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev v Trstu bo v ponedeljek, 21. decembra, obiskal škof Evgen Ravignani. Prijateljem društva in vsem ljudem dobre volje bo podal božično misel kot uvod v bližajoče se praznike. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, s pričetkom ob 20.30.

Zaradi pomanjkanja prostora je v tej številki poročanje o krajevnem dogajanju okrnjeno. Bralcem se opravičujemo. URED.

Od Božiča do svetih Treh Kraljev bo tudi letos odprta **BOŽIČNA RAZSTAVA** v župnijski dvorani v Nabrežini v popoldanskih in večernih urah. Poleg jaslic iz raznih dežel bodo božični motivi, delo izvedencev in šolske mladine, pa zlasti razstava slik goriškega slikarja Roberta Faganela.

TRADICIONALNI KONCERT BOŽIČNIH PESMI bo predvidoma v nedeljo, 3. januarja 1999, ob 16. uri. Nastopil bo ljubljanski oktet Deseti brat. Vabljeni!

DAROVI

ZA SLOVENSKO Vincencijevo konferenco: M.C.B. 20.000.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksida-Brazilija: N.N. 100.000 lir; N.N. 500.000 lir.

ZA MISIJONARJA Danila Lisjaka-Burundi: N.N. 40.000 lir.

ZA MISIJONARJA Miho Drevenska-Zambija: Franc Saksida ob prodaji znamk 100.000 lir.

ZA SESTRE sv. Ane v misijonu Londrina v Braziliji: Franc Saksida ob prodaji znamk eno monštranco.

ZA KARITAS v Ajdovščini: namesto cvetja na grob Sergiju Radettiju in Justini Urbančič daruje N.M., Slovenska Vincencijevo konferenca Barkovlje, 50.000; M.B.V. 50.000; V.S. 50.000; M.B. 50.000; S.R. 200.000.

GOSPA DORA Lipovec daruje 200.000 lir za GMD, ki je prav v tem času pred dvema letoma razveselila in počastila njenega moža Milana Lipovca z objavo dela *Cesta, reka in ljudje*.

ČESTITKE

URŠKI SE JE PRIDRUŽILA SESTRICA MOJCA. SREČNIMA STARŠEMA MANICI IN MITJU IZ SRCA ČESTITAMO IN SE Z NJIMA VESELIMO.

Nonota Magda in Robert ter Tamara in Marko z Andražem

Čestitkam se pridružuje tudi Novi glas.

DEVINSKI ZBORI

vabijo na **TRADICIONALNI KONCERT BOŽIČNIH PESMI**, Nova štivanska cerkev, Štefanovo ob 17. uri.

PREDSTAVITEV KNJIGE "GLOBINE, KI SO NAS RODILE"

KNJIGA, KI SEŽE GLOBOKO

Celovski Mohorjevi založbi je treba čestitati, da je v knjižno zbirko za leto 1999 uvrstila tudi 260 strani obsegačo knjigo psihologinje in profesorice tega predmeta ter pedagogike na pedagoškem liceju A.M. Slomšek v Trstu Alenke Rebula s pomenljivim naslovom *Globine, ki so nas rodile*, in podnaslovom *Zgodnje otroštvo v otroku in odraslem*. Gre za knjigo, ki se predstavlja v zelo sporočilnem ovitku Marjana Paternostra.

Zelo razveseljivo je tudi, da je ta knjiga že doživela prvo predstavitev v naših krajih, in sicer v četrtek, 10. decembra, v Devinu, na sedežu zborov. Obiskovalce večera je najprej pozdravila skupina petih kitaristk, ki so v tej zasedbi zaigrale Wölkijev *Ples* in Albenizovo *Uspavanko*. Po glasbenem uvodu je avtorica Alenka Rebula povedala, kaj jo je vodilo pri pisanju. Ugotavlja je, kako smo ljudje zaznamovani po svojem najzgodnejšem otroštvu in kako je zato važno, da odrasli skrbimo ne le za fizično, ampak tudi za psihološko in srčno dobro počutje otrok. Poudarila je tudi potrebo, da se starši in vzgojitelji prilagajamo razvojnim potrebam otrok, ker ima vsako starostno obdobje svoje značilnosti in potrebe. Knjiga želi biti pred-

FOTO: KROMA

vsem nekakšen izziv bralcem, da se zamislijo o teh vprašanih, in mogoče pripomoček pri iskanju možnih odgovorov na številna vprašanja, ki jih v življenju srečujemo. V tem smislu je to delo tudi razdeljeno, saj prikazuje značilnosti otrokovega doživljanja sledi poglavje o starševstvu. Največji del knjige pa je posvečen obrazložitvi obdobja razvoja in predstavitvi vprašanj, s katerimi se srečujemo od rojstva pa do časa, ko naj bi ljudje dosegli osebno zrelost.

Alenka Rebula je na predstavitvi na zelo sintetičen in jasn način spregovorila o tej snovi in sporočilu ter nagoovorila zbrano občinstvo.

Nastop otroškega zbora Ladjica, ki je zapel nekaj pesmi, pa je uvedel drugi del večera. Urednik Celovške Mo-

horjeve založbe Franci Filipič je namreč kratko predstavil delovanje te založbe, ki letno izdaja približno 50 naslovov. Kratko je orisal zbirko za prihodnje leto, več pozornosti pa je namenil otroškim in mladinskim izdajam ter ugotavljal, da skušajo v Celovcu posvečati čim večjo tem knjigam, da bi tudi tako zaustavili vse bolj splošen pojav asimilacije in pozabljanja slovensčine.

Udeleženci smo odhajali z občutkom, da je dejansko važno, da se osvestimo, da se zamislimo o narodnostnem stanju na Koroškem oz. pri nas, predvsem pa je potrebna ljubeča vzgoja za globalen in zdrav razvoj naših prihodnjih rodov. Knjiga Alenke Rebula pa nam je lahko koristno branje za to ozaveščanje.

NOVI POKRAJINSKI ORGANI SSK V TRSTU

V četrtek, 10. t.m., se je sestel novi pokrajinski svet Slovenske skupnosti za Tržaško, ki je bil izvoljen na nedavnem kongresu stranke dne 22. novembra. Na dnevnem redu je bila izvolitev novih pokrajinskih organov stranke. Po krajši razpravi je svet najprej izvolil predsedstvo, ki ga odslej sestavljajo Drago Štoka (predsednik), Sergij Mahnič (podpredsednik) in Robert Petaros (tajnik). Za pokrajinskega tajnika je bil potrjen Peter Močnik. V izvršni odbor pa so bili potrjeni oziroma prvič izvoljeni Andrej Berdon, Edvin Forčič, Maja Lapornik, Boris Slama, Marko Savron, Igor Švab, Alojz Tul in Vladimir Vremec.

vanj. Dela nadzoruje strokovnjak za obnovo, arhitekt Massimiliano Falconi iz Nabrežine, izvaja pa gradbeno podjetje Poracin iz Devina.

ZNAMKE VSEH VRST IN ODRABLJENE TELEFONSKE KARTICE!

Franc Saksida (ul. Biasoletto 125, 34142 Trst) nam je sporočil naslednje:

"Prisrčno se zahvaljujem vsem, ki so doslej sodelovali z mano pri zbiranju znamk za misijone. Še vedno se ta akcija nadaljuje, zato se še enkrat priporočam vsem tistim, ki bi radi na ta način pomagali našim skrbnim misijonarjem.

Ob tej priložnosti želim vsem blagoslovljen Božič in srečno Novo leto 1999!

Z 2. STRANI

RESOLUCIJE IN IMENOVANJA

3. Naj Gorska skupnost in vse uprave, kjer smo neposredno udeleženi zahtevajo, da se v upravo kraškega parka vključijo posamezni in kolektivni lastniki (jurarji). Deželni zakon naj poveča finančno postavko, ki je danes zelo nizka in ne zagotavlja razvoja teritorija, ampak ga samo vinkulira.

4. Slovenska skupnost naj skrbno sledi dogajanju na slovenski radijski in televizijski postaji in naj se povsod zavzema za okrepitev radijskih in televizijskih oddaj v slovensčini, za ustrezno obnovitev konvencije in za vidnost TV sporedov na vsem območju zgodovinske prisotnosti slovenske manjšine na Tržaškem, Goriškem in Videmskem.

DEŽELNI SVET, IZVOLJEN NA 10. KONGRESU:

Trst: Andrej Berdon, Aleksander Furlan, Jožko Gruden, Ivo Jevnikar, Maja Lapornik, Nadja Maganja, Sergij Mahnič, David Malalan, Marij Maver, Peter Močnik, Sergij Pahor, Boris Slama, Branko Slavec, Aldo Stefančič, Danilo Šavron, Drago Štoka, Marko Štoka, Danijel Šuligoj, Antek Terčon, Alojz Tul. **Gorica:** Dimitrij Brajnik, Martin Breclj, Štefan Bukovec, Marko Bukovec, Hadrijan Corsi, Branko Černic, Mara Černic, Miloš Čotar, Aleš Figelj, Vanda Gradnik, David Grinovero, Erika Jazbar, Karlo Mučič, Juljan Ožbot, Janez Povše, Silvan Primožič, Bernard Spacapan, Božidar Tabaj, Damijan Terpin, Marjan Terpin. **Za videmsko pokrajino** bo deželni svet kooptiral enega ali več članov.

DEŽELNO TAJNIŠTVO:

Andrej Berdon (tajnik), Ivo Jevnikar, Maja Lapornik (podpredsednik), Marij Maver, Peter Močnik, Drago Štoka, Danilo Šavron, Aleš Figelj, Damijan Terpin (podtajnik), Bernard Špacapan (predsednik), Štefan Bukovec, Martin Breclj, Erika Jazbar, Marjan Terpin.

NADZORNI ODBOR:

Rafko Dolhar, Aljoša Vesel, Remo Devetak.

RAZSODIŠČE:

Josip Škerk, Karlo Brešan, Benjamin Černic.

Skerlavai
Draguljarna

TRST - Ul. C. Battisti 2
tel. 040 7606012

CORIUM SPA
import/export

vošči vsem strankam
vesel Božič in
srečno novo leto 1999

TRST - Ul. Celini 2

HOTEL RESTAVRACIJA

Lido

vošči vesel Božič
in srečno 1999
vsem gostom

UL. CESARE BATTISTI 22, 34015 MILJE (TS)
TEL. 040 271238 - 273338/9, FAX 040 271979

OBNOVLJENA CERKEV IN KOSIČEV KRIŽEV POT

SLOVESEN PRAZNIK V RUPI

13. december 1998 nam bo ostal v lepem spominu, ker smo kronali dela obnovitve župnijske cerkve sv. evangelista Marka, zavetnika vasi in cerkve, na praznik sozavetnice sv. Lucije.

Rupenci so začeli s celotno zasnovanim načrtom z župnikom prof. Dragotinom Butkovičem, nadaljevali so z dušnim pastirjem dr. K. Humarjem. Vse je bilo zamisel rojaka Andreja Kosiča. Ta je najprej obogatil cerkev s kar tremi umetniško izdelanimi vitražnimi okni, katerih izvedbo je poveril zdaj že pokojnemu g. Stojku. Žena, ga. Stojko, pa je zdaj izoblikovala Kosičev vitraž križa, ki so ga vstavili v novi premični oltar. Tudi ambon, t.j. prižnička-stojalo za branje božje besede, nosi umetniško izdelano podobo Sv. Duha. Andrej Kosič je pritegnil k sodelovanju veliko število strokovnjakov. Najprej arh. dr. Livia Riavisa, ki je izdelal vse načrte. Posebnost prenove je gotovo novi križev pot. Vanj je Kosič vtisnil svojo ljubezen do Boga, do domače hiše molitve in do rojstne vasi. Sodelovalo je veliko vaščanov, ki jih je od vsega začetka do danes navduševal Ivan Kovic, predsednik MPZ in PD Rupa-Peč, pa tudi drugi. To so: inž. R. Cocetta, prof. M. Vuk, muzejski svetovalec v Goriškem muzeju v gradu Kromberk, Z. Klanjšček, organisti Tanja in Damijana, člani MPZ Rupa-Peč, mizarsko podjetje Vitka in Andreja Čevdka, mizarsko podjetje bratov Bratina s Ceste, zidarsko podjetje Jurija in Gvida Pahorja, tehnik S. Deluca, podjetnik S. Demori, tehnik L. Brondani, trgovec Comelli, pleskarja I. Batistič in E. Pausa, tehnik E. Pavletič, kovač E. Makuz, tiskarska tehnika R. Čevdek z ženo in sinom ter

FOTO BUBIČA

D. Pelicon, tehnik Ivo Tomsič, Tine in Ludvik Devetak, tehnika tvrdke Comelli, vsi člani ŽPS in ŽGS. Vsem tem in še drugim, ki so kakorkoli sodelovali, gre javna zahvala, zlasti gospem Jožki, Marjeti, Dragici in Jožici, obema Nadama, Dragici, Slavici in Ivanki ter celi vrsti mladih postrežnic se iz srca zahvaljujemo. Vso ljubezen župljanov, ki so darovali toliko ur prostovoljnega dela in so vse sami denarno podprli, t.j. tudi napeljavo vode v zakristijo, ogrevanje cerkve, ozvočenje, preureditev električne mreže, nove luči in osvetlitev in še kaj, smo izlili v sv. mašo, ki se imenuje evharistija - ZAHVALA. Daroval jo je goriški nadškof msgr. p. A.V. Bommarco. Z njim sta

NOVI DEKAN

Štandreška dekanija je dobila novega duhovnega predstojnika. Za dekana je goriški nadškof imenoval g. Viljema Žerjalu, župnika v Rupi in na Peči; tako sedaj novi dekan zamenjuje g. Antona Lazarja, župnika v Števerjanu. Novoimenuvanemu dekanu in zvestemu sodelavcu g. Žerjalu iz srca čestitata uredništvo in uprava našega tednika.

somaševala starosta slovenskih duhovnikov msgr. dr. Franc Močnik in domači župnik Viljem Žerjal. Pel je MPZ Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Sodelovala je veliko število mladih ljudi iz berili, prošnjami, pripravo oltarja, prinašanjem darov za sv. mašo ter daru nadškofu, ki sta jih izročila zakonca Mara in Srečko Pavletič. Mladi so bili iz Rupe in s Peči. Nadškof je med mašo slovesno blagoslovil cerkev, novi oltar, vse ljudi, krstni kamen, ki smo ga prenesli k oltarju, velikonočno svečo; ob koncu maše pa še novi križev pot, ki ga je Andrej Kosič skupaj s križem v oltarju in vsem drugim umetniškim delom daroval domači cerkvi in vasi. Prav tako je arh. Riavis vse naredil za božji lon in za nebeški tron. Zato hvala Bogu in vsem, ki so nam pripravili tako lep uvod v novo ljubezen do nedeljskega bogoslužja božje besede in evharistije. Upamo pa, da bo prof. Marko Vuk to, kar je na koncu maše na kratko strokovno podal o naši cerkvi in vasi (govor objavljamo na kulturnih straneh, op.ur.), širše obdelal tudi v knjižnem zapisu.

— ŽU

SREČANJE GORIŠKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN

V organizaciji Zveze kulturnih društev Nova Gorica poteka 14. srečanje goriških ljubiteljskih gledaliških skupin v raznih krajih novogoriškega območja. Začelo se je 6. novembra v Primorskem dramskem gledališču v Novi Gorici z nastopom dramskega odseka PD Štandrež z Moliérovo komedijo *Skopuh*. Zadnja predstava bo 19. decembra na Trnovem, kjer se bo štandreška dramska skupina predstavila z dvema enodejankama. Na srečanju bo sodelovala tudi Dramska skupina F. B. Sedej iz Števerjana, ki je 13. decembra v Grgarju nastopila s kriminalko *Mišolovka*. Člani PD Štandrež so odigrali tudi igro *Jaz sem Bertold* dne 11. t.m. v Braniku. Srečanja so se udeležile še skupine iz Grgarja z Goldonijevo *Mirandolino*, gledališki oder Soča iz Kanala, ki je predstavil Partljičovo delo *Moj deda socialistični mrtvak*, skupina iz Branika z lipahovim *Glavnim dobitkom* in mladinski oder PDG Nova Gorica z igro *Le po kom se je vrgl ta otrok?* Po strokovni plati spremlja srečanje Tea Rogelj, dramaturginja PDG.

SVETI MIKLAVŽ V ŠTANDREŽU

Sv. Miklavž je obiskal tudi štandreške otroke, ki so ga pričakali v župnijski dvorani A. Gregorčič. Dobra svetnika so lepo sprejeli učenci 4. razreda štandreške osnovne šole s prizorom *Presenečenje*, ki ga je pripravila učiteljica Majda Zavadlav. Štandreški otroci so dan prej z istim prizorom obiskali osnovno šolo v Doberdolu.

budin
TISKARNA

34170 GORICA - Ul. Gregorčič 23
Tel. 0481 522907 - Fax 0481 524447
E-mail: budin@mail.seta.it

KATOLIŠKA KNJIGARNA

▪ knjige, revije ▪ vse za šolo in pisarno ▪ razne vrste papirja ▪ sakralni predmeti, sveče ▪ darila ▪ plošče, kasete ▪ igrače

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

TRŽIČ - Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Ukraina - zlatarna

Ed leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

ČER-IMPEX

splošni import-export
IGOR ČERNIC

GORICA - Ul. Della Bona 18, tel. 0481 538960, fax 0481 534151

TRGOVINA JESTVIN

Maraž - Škarabot

Gorica, Placuta 13

Vesel Božič in srečno novo leto želi

TRGOVINA

Meri Kosič

Velika izbira torbic, dežnikov in raznovrstnih kvalitetnih izdelkov

GORICA - Raštel 23, tel. 0481 33790

PHOTO
LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sclauzero
34170 Gorica • Ul. Locchi 2
Tel. 0481 535165

SERGIO ROVIS

TEL/FAX 0481 531812
TRAVNIK 10, GORICA

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA S.N.C.

GRAFICA GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

DESPAR

MARKET S. ANDREA

VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM

**BOŽIČNEGA VESELJA
POLNE PRAZNIKE!**

ŠTANDREŽ, UL. S. MICHELE 184

DESPAR

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

VIATORI

Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja, lahko dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah.

GORICA - Tel. 0481 520905

Specializirani
živilski center
...z odličnimi
mesečnimi
ponudbami.
Pričakujemo vas v
Mošu pri Gorici.

Ul. Raštel 19
tel. 0481 531884

TRGOVINE OBUTVE

Ul. Raštel 7,
tel. 0481 535162

K2 - Ul. Oberdan 7,
tel. 0481 535520

OBUTVE ZA OTROKE
Ul. Raštel 8,
tel. 0481 33465

**KOSIČ
GORICA**

USPELA REVIJA OTROŠKIH ZBOROV

MALA CECILIJANKA '98

Tudi letos ni smela manjkati tradicionalna revija otroških oz. mladinskih zborov, znana pod imenom Mala Cecilijanka. Revija že dolgo vrsto let prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici. Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž je bila prejemna za res mnogoštevilno občinstvo, ki je prišlo iz cele pokrajine (pa tudi iz Tržaške) poslušati mlade pevce in pevke. Ob začetku je v imenu ZCPZ spregovoril Dario Bertinazzi in povedal nekaj lepih misli o petju in pesmi. Njegove besede objavljamo v izvlečku.

Na odru so se nato zvrstili zbori; bilo jih je kar deset. Na koncu pa so še zapeli skupno pesem (Slomškovo *Preljubo veselje*). Prvi je prišel na oder otroški zbor z Vrha sv. Mihaela (dir. Marja Feinig), nato so zapeli zbor Kraški cvet (s. Karmen Koren) iz Trebča, otroški zbor F.B. Sedej iz Števerjana (Valentina Humar), otroški zbor SCGV Emil Komel iz Gorice (Barbara Corbatto), Ladjica iz Devina (Olga Tavčar), osnovna šola V. Šček iz Nabrežine (Alenka Radetič), Štmaver (Nadja Kovic; na sliki), Plešivo (Damjana Čevdek), Rupa-Peč (Tanja Kovic), Veseljaki-Doberdob (Lucija Lavrenčič). Vsak zbor je odpel tri pesmi. Skupno pesem je vodila Nadja Kovic, pri klavirju pa je bila Lucija Lavrenčič. Napovedovala je Katja Šfiligoj.

Kaj so peli nastopajoči otroški zbori? Tudi petje otroš-

kih zborov se je v letih spremenilo. Leta nazaj so navadno peli zbori "a cappella", t.j. brez spremljave in večglasno. Izvajali so predvsem skladbe domačih avtorjev, ki so tudi pridno pisali nove pesmi v revijo Pastirček. Sedaj ni več tako. Največkrat pojejo otroški zbori enoglasne skladbe s spremljavo klavirja ali drugih instrumentov. Tudi to je lepo, vendar pa je dobro otroke vaditi tudi v večglasni pesmi in otrok tako spozna bogastvo in tehniko zborovske pesmi, ki je pri Slovencih tradi-

cionalna. Škoda bi namreč bilo, če bi taka naša otroška in mladinska zborovska tradicija propadla. Na programu so bili skladatelji Biten, Kupper, Prek, Duh, Ipavec, Habe, Kožina, Vremšak, Jež, Mav in Gobec.

Nastopajoči zbori so vsekakor pokazali zadovoljivo, nekateri kar dobro pripravo in pevsko discipliniranost. To je nedvomno znamenje ne samo ljubezni do petja in pesmi, ampak tudi resnega dela s strani zborovodij. S tem smo lahko res zadovoljni in veseli, da je slovenska pesem za otroške in mladinske zborove pri nas še zelo živa.

— AB

POMEN OTROŠKEGA PETJA

DARIO BERTINAZZI

...Pred dvema tednoma smo lahko prisostvovali pevski reviji Cecilijanka, ki jo prireja ZSKP iz Gorice. Ta revija pripomore predvsem k temu, da izpričamo slovensko prisotnost ne samo na splošno na Primorskem, ampak tudi v tem mestu, ki je zgodovinsko furlansko in slovensko. Danes imamo pred sabo nekaj različnega, in sicer Malo Cecilijanko. Revija otroških pevskih zborov je nekaj izvenrednega za našo narodno skupnost. Gotovo so v njej tudi ljudje, ki tega žal ne cenijo, ker se jim zdi to nepomembno... Ti ljudje žal ne vedo, da si sami kopljejo jama, saj so otroci naša prihodnost, oni so tisti, ki izpričajo, kot vidite že danes, slovensko prisotnost in kulturo na Primorskem.

Ko sem prej videl te otroke, sem si rekel: "To je največji dar, ki nam ga je lahko Bog dal." Celotni kulturni center je drugačen, a ne samo zato, ker je oder drugačno okrašen ali ker je drugačen napis; center danes na novo zaživi, tako kot zaživi družina, ko pridejo med-

njo otroci. Vsi ti otroci s svojim veseljem, z nasmehom in posebno s petjem, vse to je nekaj, česar ne doživljamo vsak dan. Petje vnaša v življenje otrok veselje, radost, sproščenost, srečo... Otroci se petja zelo radi učijo... S petjem otroci razvijajo svojo ustvarjalnost in domišljijo, zato pa je važno, da podpiramo otroške zborove... Res neprecenljivo zaslug za to imajo starši. Vam naj gre beseda hvaležnosti, da jih spremljate in jih vozite na pevске vaje. Sedaj ste lahko zadovoljni s svojimi otroki: kdo ne bi bil zadovoljen, ko ve, da se otrok počuti dobro, da je v veseli in prijetni družbi vrstnikov?...

Iskrena hvaležnost naj gre še zborovodjem, ki se trudijo, da lahko ohranimo naš... največji zaklad: zaklad kulture - kulture petja. Rad bi pa nekaj pripomnil... Vsako leto opažam, da otroci pojejo slovenske pesmi, to ja, vendar kje so vse ostale slovenske narodne pesmi? Prepričan sem, da so sodobne slovenske pesmi zelo ljudske, prijetne za poslušanje in primerne za otroke. Vendar ne smemo pozabiti, da predstavljajo stare ljudske pesmi zgodovino slovenskega naroda in kulture. Obenem bi rad opomnil, da je danes poleg sejma sv. Andreja tudi praznik Brezmadežne: prav bi bilo, ko bi zbori zapeli vsaj eno Marijino pesem...

Naj Kristusovo rojstvo ob pomoči slovenske Cerkve in ljudi dobre volje z novim letom 1999 prinese vsem Slovincem doma in po svetu dokončno spravo in zaslužno blagostanje.

Naj duhovne, moralne in narodne vrednote ponovno zaživijo v srcih slovenskega naroda.

To so moje želje in voščila vsem rojakom - Slovincem!

Vinko Levstik - Gorica

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču, približno 1 km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, konferenčno dvorano za 100 oseb in manjšo dvorano za 30-40 oseb. Moderno opremljen, 75 sob ali ca. 150 ležišč. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon, radijski in televizijski sprejemnik. Zavarovan parkirni prostor.

Naslov: PALACE HOTEL, Korzo Italia 63 - 34170 GORIZIA GORICA, tel. (0481) 82166, fax (0481) 31658

HOTEL EMONA 2. kat. je v zgodovinskem središču Rima. Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon, mini bar ter ogrevalne naprave pozimi, poleti pa hladilne. Hotelsko osebje je slovensko: poskrbelo bo za vaše dobro počutje. Hotel ima tudi svoj avtopark.

Pokličite nas po telefonu: (06) 7027911 ali 7027827, fax (06) 7028787

Naslov: HOTEL EMONA, Via Statilia 23 - 00185 ROMA RIM

V OBEH HOTELIH IMAJO SLOVENSKI GOSTJE POPUST. PRIČAKUJEMO VAS!

V središču Gorice - nasproti Katoliške knjigarne

URARNA IN ZLATARNA

Lo Scrigno

Vam nudi vse po najugodnejših cenah.
Na izbiro so Vam ure znamk

z dvoletno garancijo

CADET

CASIO

RW

CITIZEN

RAYMOND WEIL

SEIKO

Neposredno po tovarniških cenah zlati in srebrni izdelki znamenitih vičentinskih delavnic, lasten laboratorij in tudi takojšnje graviranje

GORICA - ul. Arcivescovado 3 in 7 - tel. 0481 534633
SESLJAN 45/E

Gostilna «FRANC» Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA
KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredo

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

Gostilna pri Mirkotu

Al ponte del Galvario

vošči vsem cenjenim strankam

Zaprto ob torkih zvečer in sredo cel dan
Urniki: 9.-15., 18.-24. Tel. 0481 534428
Rezervacije za Silvestrovo

GROJNA - VALLONE DELLE ACQUE 2

RESTAVRACIJA NANUT

Zaprto ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

GOSTILNA

»Pri Mirotu« (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 0481 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

Trattoria *Gostilna*
1870 - 1990
Devetak

Zaprto v ponedeljek in torek

Želimo Vam
vesel Božič in
srečno 1999!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

RESTAVRACIJA

*Vošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu in v matični
domovini vesel Božič in
srečno novo leto 1999*

Vogrič

ŠTEVERJAN - Klanec 23,
tel. 0481 884095

Zaprto ob torkih in sredah

Roman bar

Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

sobema s.n.c.

vošči vesel Božič in srečno 1999

SOVODNJE OB SOČI - Case sparse 77
Tel. 0481 521550, fax 0481 20969

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Doan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

MEHANIČNI PRIBOR

DANIELA PUIA

GORICA - Ul. Terza armata 183/b
Tel. in fax 0481 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

TEKNOMEČ

pisarniški stroji
OLYMPIA - OLIVETTI
pisarniška oprema - telefax RICOH
fotokopirni stroji
RICOH - MITA - CANON
blagajne SUPREMA

34170 GORICA - Corso Italia 76, tel. in fax 0481 81032

IZPOD DLETA ANTONA PODVERŠIČA

DOMAČE JASLICE

FOTO BELMBAČA

Kdor se lansko leto ob božičnih praznikih ni zglasil pri prijazni domačiji pri Podveršičevih na Solkanskem polju, ul. Scogli, lahko to stori letos. Gospodar Anton Podveršič je namreč v nekdanji pivnici - včasih so namreč imeli znano osmico - spet pripravil velike jaslice, v katerih boste med pravimi smrečicami razen revne štalice s sveto družino občudovali še veliko cerkev, domačijo, kovačijo, mlin in žago, katero poganja kot v starih časih bistra voda, ki pada v slapu na mlinsko kolo, studenček pa izvira izpod mahovnatga hrička. Vsa ta "poslopja" so izdelana iz lesa, na katerem so pritrjeni ploščati kamenčki. Opazili boste tudi kozolec in njivico, na kateri bo v kratkem vzkli pšenica, poleg tega pa tudi pripraven voz, naložen s slamo, pa še razne živalice - lične polžke, ki lezejo po golem dreve-

su -, narejene iz korenin, ki jim je že priroda nakazala obliko, gospod Anton pa jo je s svojim posegom še nekoliko izbrusil. Sam namreč zelo ljubi naravo, saj je kot kmečki sin tesno povezan z njo že od mladih nog in rad išče korenine, ki so se tako razrasle, da v njih prepoznamo človeške ali živalske figure. Zato boste zraven tradicionalnih jaslic videli še take iz skrotovičenih korenin in še cel kup korenin-živalic. Pogled se vam bo pa tudi gotovo zaustavil na čudoviti krušni skrinji, mizi in stolčku iz jesenovega lesa z natančno izdelanimi intarzijami iz različnih lesenih delčkov. Izdelavi pohištva, vrednega razstave, se gospod Anton kot samouk ob spodbudi žene Marice z veseljem posveča še posebno v zimskih dneh, ko mu to dopušča delo v vinogradu.

IK

VINARSTVO V BRDIH

Učitelji osnovnih šol Josip Abram iz Pevme in Ludvik Zorzut s Plešivega so se pred štirimi leti odločili, da bodo izdelali projekt o vinarstvu v Brdih. Najprej so se odpravili na trgatve na Oslavje, sledili so poteku pridelave vina do stekleničenja, povezovali so in obrezovali trte. Lepo je sredi sončnih Brd, poje pesem; učenci in učitelji so se tja tudi večkrat peljali in podrobneje spoznali lepoto krajev, gostoljubnost ljudi. Otroci so intervjujali vinogradnike, kletarje, someljeje, obiskali so zadružni kleti v Števerjanu in na Dobrovem. Pripravili so recital Gradnikovih in Zorzutovih pesmi, pri urah glasbene vzgoje so se naučili narodne

pesmi, ki govorijo o vinu, veselo so martinovale v briškem lokalu, spoznali stare tradicije ob martinovanju. Beležili so, pisali, risali, učitelji pa so snemali z vidokamero. Sedaj bo njihov trud poplačan. **V soboto, 19. t.m., bodo ob 20. uri** v Kulturnem centru L. Bratuž v Gorici predstavili projekt. Oglevali si bomo zanimiv dokumentarni film *Vinarstvo v Brdih*. Toplo vabljeni!

SILVESTROVANJE NEKOLIKO DRUGAČE
Župnija sv. Andreja v Štandrežu toplo vabi odrasle in mlade na praznovanje silvestrske noči, ki se bo pričelo v župnijski cerkvi ob 22.30 z molitvijo in polnočno mašo, nakar se bo družabnost sklenila v bližnjem župnijskem domu. Pridite!

Vesel Božič

in srečno novo leto 1999

Vam želi Kulturni center

Lojze Bratuž

OBVESTILA

POLNOČNICE NA GORIŠKEM: na božični večer bodo polnočnice (ob 24. uri) v cerkvi sv. Ivana v Gorici, v Štandrežu, Števerjanu, Jamljah, Doberdobo, Sovodnjah, Gabrijah, v Štavrnu in na Plešivem. V Podgori bo bogoslužje ob 23. uri, v Pevmi ob 22.30, na Jazbinah ob 21. uri.

V GALERIJAH v Katoliški knjigarni razstavljata Tatjana Luznik in Matevž Škufca do Božiča.

VNEDELJO, 20. decembra, prirejajo štandreška rajonska konzulta, domača društva, osnovna šola Fran Erjavca in župnija predbožični *Praznik prijateljstva in miru*, ki se bo pričel v štandreški cerkvi ob 15. uri. Oblikovali ga bodo otroci štandreških šol in domači zbori.

MePZ HRASČ v sodelovanju z župnijo Gabrije in skavtsko organizacijo vabi ob prihodu betlehemske luči na glasbeni božični večer, ki bo v nedeljo, 20. t.m., ob 19.30 v gabski cerkvi.

SLOVENSKO PIANINSKO DRUŠTVO v Gorici bo v januarju priredilo tradicionalni (nedeljski) začetni in nadaljevalni tečaj smučanja in deskanja (*snow board*). Na razpolago bo tudi avtobus. Dejavnost bo potekala na Koroškem. Prijave ob sredah med 11. in 12. uro ter ob četrtek med 19. in 20. uro na sedežu društva v ul. Malta 2, tel. 0481-33029. Društvo vabi interesente, da pohitijo s prijavi, kajti tečaj se bo začel že 10. januarja.

MIPZVRH sv. Mihaela vabi na božičnico, ki bo v nedeljo, 27. t.m., ob 11. uri vaški cerkvi.

ČESTITKE

Družino Čevdek Quaggiato je razveselil mali MANUEL. Sesticama Martini in Moniki, mami Marjanki in očku Mariu čestita župnijska skupnost s Peči.

Vse najboljše, MARA URŠIČ iz Sovodenj! Devetdeset je veliko, toda rojstnih dnevov ni nikoli dovolj! Na zdravje! Tomsiči in Uršiči z vsemi ostalimi.

Slavljenki izraza najprisrčnejša voščila tudi župnija sv. Martina iz Sovodenj in se iskreno zahvaljuje za njen izdatnejši dar.

Uredništvo našega lista čestita mladi doktorici MARI ČERNIC, ki je uspešno sklenila akademski študij političnih ved v Trstu.

Zaradi preobilice gradiva bomo darove in nekatere članke objavili prihodnjik. Bralcem se opravičujemo. /URED.

DRUŠTVO RAT SLOGA PROMOS KULTURE

pripravlja razstavo **JASLICE V DOMAČI USTVARJALNOSTI**
Zainteresirani naj svoja dela prijavijo in izročijo najkasneje do 12. ure 22. t.m. na sedežu društva (Doberdob, trg. sv. Martina 11). Otvoritev 24. decembra ob 23. uri. Blagoslovljen Božič!

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

V PRIČAKOVANJU BOŽIČA

Nastopajo: Pevsko društvo La Betulla - Aviano (PN), MePZ Podgora, recitatorji PD Podgora

Spremlja: Dalia Vodice

Režija: Lidija Jarc

Nedelja, 20. decembra 1998, ob 17. uri, cerkev sv. Justa Mučenca v Podgori.

GLASBENA MATICA - GORICA

vabi na

NASTOP GOJENCEV

Kulturni dom - Sovodnje, Prvomajska 73, **ponedeljek, 21. decembra 1998, ob 18. uri.**

VSTOP PROST, VABLJENI!

RAI-RADIOTELEVISIONE ITALIANA
DEŽELNI SEDEŽ ZA FURLANIJO-JULIJSKO KRAJINO
STV - SLOVENSKI PROGRAM

v sodelovanju z

ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IZ GORICE

prireja

Javno televizijsko snemanje božičnega koncerta

NOČ BOŽIČNA, SVETA NOČ

Nastopili bodo: MEŠANI PEVSKI ZBOR FRANČIŠEK B. SEDEJ iz Števerjana, vodi Bogdan Kralj; ŽENSKI KOMORNI ZBOR GLASBENE MATICE iz Trsta, vodi Tamara Stanese; MEŠANI PEVSKI ZBOR HRASČ iz Doberdoba vodi, Hilarij Lavrenčič; ZBOR JACOBUS GALLUS iz Trsta, vodi Janko Ban.

Literarni izbor: Lojzka Bratuž.

Recitatorja: Loredana Gec in Franko Žerjal.

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici v **ponedeljek, 21. decembra 1998, ob 20.30.**

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Izvajajo: zbori Rupa-Peč, Mirko Filej, Štandrež, Štavr in Podgora.

Blagoslov in zahvalna pesem

Sobota, 26. decembra 1998, ob 15.30 v goriški stolni cerkvi.

15

ČETRTEK
17. DECEMBRA
1998

ZAČELA SE JE 15. DECEMBRA

DEVETICA, PRILJUBLJEN BOŽIČNI OBIČAJ

ERIKA JAZBAR

Kulturno društvo Rečan in leška župnija prireja tudi letos *Devetico Božično*. Gre za zelo staro in zakoreninjeno družinsko liturgijo, ki so jo obhajali po beneških vaseh v pričakovanju na Božič.

Običajno se Devetica začne 16. decembra in traja do božične vigilijske. O njej msgr. Angel Cracina v krajsi brošuri *Devetica v podtanski fari* (1996) piše takole: "Tu usaki vasi imajo 'no staro podobno prežepija; okuole te podobne se zbirajo vasnjani, navadno o sedmi uri zvečer. Molijo rožar an potle z lučicami t'u pest jo vzdignejo an jo nesejo u procesijo, lauretanske litanije pojoč od hiše do hiše devet noči." Preden vzdignejo podobo, pozdravi gospodinja Mater božjo z lepo daljšo in staro molitvijo, nato se procesija lahko odpravi. Ko pride pred prag druge hiše, se ustavi in voditeljica procesije izroči gospodnji sveto podobo. Ona jo poljubi in jo položi na domači oltar. Tudi v tem primeru so

nekateri določeni in posebni pobožni stavki, ki si jih izmenjata gospodinj; nazadnje lahko stopijo v hišo tudi ostali. Celotni obred seveda obo-

gatijo stare božične pesmi, za katere skrbi mešani pevski zbor Rečan. Devetica se ponovi devet večerov do božične vigilijske.

MILAN GREGO, BENEŠKA SLOVENIJA, DRUŽINA 1998

16

ČETRTEK
17. DECEMBRA
1998

SLOVENIJA

Z UMESTITVENIH ZASEDANJ MESTNEGA SVETA MESTNE OBČINE NOVA GORICA IN OBČINE ŠEMPETER-VRTOJBA

SODELOVANJE PRI REŠEVANJU SKUPNIH VPRAŠANJ NAJ TEMELJI NA ENAKOPRAVNOSTI

Prejšnji četrtek, 10. decembra, sta bili umestitveni seji sveta mestne občine Nova Gorica in občinskega sveta nove občine Šempeter-Vrtojba. Opravljene so bile formalnosti, ki jih določa zakonodaja o lokalni samoupravi v Sloveniji, zatem pa sta imela predstavitvena govora župana Črtomir Špacapan oz. Dragan Valencič. Obrazložila sta svoj program v novem štiriletnem mandatu obeh občin.

Novogoriški župan je ponovil nekaj že znanih stališč o sedanjih družbenogospodarskih razmerah v tej občini in razčlenil nekaj načrtov, ki jih bo izvajal tudi v skladu z večjimi pravicami in pristojnostmi, ki so jih dobili slovenski župani. Prva naloga občine bo izdelava načrta prometne ureditve Nove Gorice, kjer je zaradi pomanjkanja parkirnih prostorov v prometu zdaj veliko težav. Nujna bo tudi izdelava urbanističnega načrta, ki ga mesto nima že skoraj trideset let. Občinsko upravo bodo zmanjšali, a strokovno izboljšali.

Črtomir Špacapan je v svojem posegu menil, da bo lahko prišlo do nadaljnjega zmanjšanja občine, ker je slovensko ustavno sodišče pred časom ugotovilo, da je prevelika. Meri namreč samo 2 kvadratna kilometra manj od me-

stne občine Koper, ki jo je ustavno sodišče razglasilo za preveliko in zato neustavno. Toda kljub taki zaskrbljenosti za celovitost občine je bil župan tudi na umestitvenem zasedanju novega mestnega sveta polemičen do nove občine Šempeter-Vrtojba. Dejal je, da so pobudniki ustanovitve nove občine želeli v njej obnoviti stare šege in navade. "V taki težnji so dvajset let prespali," je še menil. Ker je trditve "o obnovi starih šeg in navad" v novi občini Šempeter-Vrtojba izrekel že nekajkrat, bi bilo zagotovo primerno, da bi takšno opredelitev, ki je nevsakdanja, natančneje razložil. Špacapan pa je bil bolj stvaren in umirjen v napovedi, da bo mestna občina Nova Gorica poskušala povečati sodelovanje z vsemi okoliškimi občinami, tudi z občino Šempeter-Vrtojba. Sodelovanje naj bi obsegalo tudi skupne napore za preobrazbo mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba-Standrez, poglobljanje čezmejnega sodelovanja z Gorico oz. Italijo in za oblikovanje goriške pokrajine kot druge stopnje lokalne samouprave, ki bi imela sedež v Novi Gorici.

Že na prvem zasedanju mestnega sveta občine Nova Gorica v novi sestavi pa je nastal zaplet zaradi procedural-

nega vprašanja. Svetniki iz opozicijskih strank so namreč protestirali, ker so bili sedeži svetnikov v dvorani razvrščeni tako, kot da je že določeno, katere politične stranke bodo občino upravljale, torej bodo t.i. pozicija oz. koalicija, in katere bodo v opoziciji. Na vztrajanje Iva Hvalice iz SDS, ki je zahteval pojasnilo, je tajnik mestnega sveta Miran Ljucović vendarle povedal, da razvrstitev sedežev pomeni tudi urvrstitev v pozicijo in opozicijo. Po tem incidentu so svetniki iz opozicijskih strank protestno zapustili sejo. Pozneje so predsedniki SDS Anton Peršič, ZLSD Franko Kacafura in Zveze za Primorsko Franko Rutar izdali sporočilo za javnost, v katerem pojasnjujejo razloge za svoje dejanje. Opozarjajo na šibko večino, ki jo ima skupina zelo različnih strank in ki ne daje nobenejga jamstva, da bo delo mestnega sveta lahko normalno potekalo. V novem mestnem svetu ima pozicija oz. koalicija (v njej so SLS, LDS, SKD, Lista za razvoj podeželja in Demokratska stranka upokojenec) 17 svetnikov, to je dva več, kot pa jih ima opozicija. V njej je 15 svetnikov, ki pripadajo strankam SDS, ZLSD in Zveze za Primorsko. Z dvema glasovoma večine bo t.i. pozicija zagotovo le z največjo

težavo sprejemala sklepe oz. izvajala svojo politiko in usmeritve. Zaradi šibke večine strank, ki pripadajo poziciji, že na umestitveni seji mestnega sveta niso uspeli izvoliti občinske kadrovske komisije in nadzornega sveta.

OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA SE ZAVZEMA ZA ČEZMEJNO SODELOVANJE

Na umestitveni seji prvega občinskega sveta nove občine Šempeter-Vrtojba so sprejeli program dejavnosti in razvoja te lokalne skupnosti, ki ga je predložil župan Dragan Valencič. Svetnike je povabil, naj premostijo spore in nasprotja, ki so nastali med dolgimi in ostrimi razpravami o umestnosti ustanovitve nove občine. Dejal je, "da se moramo zdaj vsi prizadevati za uvrstitev in razvoj občine, v prvi vrsti pa poskrbeti za ozračje, v katerem se bosta Šempeter in Vrtojba tesneje povezala in sodelovala v skupni pripadnosti novi občini. Mnogo vprašanj nas povezuje z Novo Gorico in jih bomo skupaj reševali. Vendar bo za tako sodelovanje pogoj enakopravnost obeh občin," je še opozoril. Nova občina se bo vključila tudi v projekt *Sožitje*, ki sta ga zasnovali občini Nova Gorica in Gorica ter v druge projekte in oblike sodelovanja z Gorico in goriško pokrajino. Občina Šempeter-Vrtojba se bo aktivno vključila tudi v dejavnosti za preobrazbo mednarodnega mejnega prehoda Šempeter-Vrtojba. Na njem bo po vključitvi Slovenije v EZ predvidoma ostalo brez dela preko tisoč ljudi.

M.

M.

SLOVENIJA

TURNEJA GORIŠKEGA OKTETA VRTNICA (3)

"LEPO JE BLO, ŠALDU LEPO, ŠALDU LEPO..."

MARJANA REMIAŠ

Teden neskončno lepoga bivanja pod okriljem slovenske ambasade v Sveti deželi je minil prehitro. Kar naenkrat smo bili spet v Ronkah, pripravljene na nove izzive doma, med ljudmi, s katerimi preživljamo vsakdan. A preden se v človeku spomini lahko zgodijo globoko in podobe ostanejo jasne, jih je potrebno doživeti. Obiskali smo nekaj postaj Kristusovega življenja, Golansko planoto, kjer nas je vodil Miloš Kuret med postanki opozarjal na svarilne table o neprečiščenih minskih poljih, si ogledali kibuce - posebna združenja, nekakšne kolhoze, kjer ljudje delajo in zato ne dobijo rednega mesečnega plačila, imajo pa za celo življenje organizirano bivanje ter zagotovljeno socialno in zdravstve-

notranji mir, če si tega zares želi. V dolgi vrsti čakanja na ogled notranjosti zadnjega Kristusovega zemeljskega počivališča, je odzvenela slovenska pesem, ki so ji z zanimanjem prisluhnili rumeni, rdeči, črni, beli, poševnooki in drugi predstavniki narodov sveta. Eno podobo groba sem ujela tudi na fotografiji (slika). V Jeruzalemu pa smo si poleg osrednje cerkve ogledali še cerkev petelinjega petja, posvečeno trem Petrovim izdajstvom Kristusa, džamijo z zlato kupolo, ki kraljuje nad Jeruzalemom, zadnji dom Kristusove matere, prizorišče zadnje večerje, Golgote, Vio doloroso in druge zgodovinske znamenitosti krščanstva na zemlji, ki je zaradi večnih pritiskov drugačnosti jabolko spora med narodi, ki na njej živijo.

no varnost. Poleg kibucev je moje zanimanje pritegnil obisk Mrtvega morja in turističnega obmorskega središča, ki je bilo visoki temperaturi navkljub (gibala se je do trideset stopinj) že zaprto, ker se je poletna sezona iztekla. Mrtvo morje je svetovno znana lekarna, kamor se zaradi bogatih solnih sestavin zatekajo na zdravljenje ljudje s kožnimi boleznimi. Čeprav občutka, da zaradi gostote morja na njem lahko bereš časopis, ne da bi zdrsnil v globino, nisem poizkusila, pa fantje Goriškega okteta Vrtnica zatrjujejo, da je nenavaden za vse, ki smo v morju navajeni plavati. Mrtvo morje pač skriva svoje posebnosti. Domov grede smo se ustavili v enem velikih kibucev, kjer iz morskih alg izdelujejo svetovno znano morsko blato, pridelujejo sol in kozmetično linijo za moške in ženske.

Vsi naši dnevi turističnega in glasbenega popotovanja pa niso bili tako "posvetni" in tržno naravnani, čeravno Izrael odlično skrbi na vsakem koraku za turistično potrošništvo. Ena naših postojank je bila cerkev v Jeruzalemu, ki v svoji notranjosti skriva božji grob, pa tudi ležišče, na katerega so položili Kristusa potem, ko so ga sneli s križa. Tam, kjer je nekoč stal v puščavi božji grob, zakrit z veliko skalo, je danes majhen tempelj, kjer lahko vsak z molitvijo ali meditacijo doseže

Jeruzalemskim vratom, zidu objokovanja, mestu Jaffa, Jerihu, križarskemu mestu Akko, ki ga zakriva fantastično mestno obzidje, bazarjem in posebnostim židovskega načina življenja, so se na izletu z Goriškim okteto Vrtnica pridružile številne informacije, o katerih nam je pripovedoval naš odlični vodič Miloš. Oljska gora je žarela v soncu, ko smo si ogledovali pročelje mesta, ki je s cestnim križiščem ločeno na židovski in arabski del in kjer se življenje odvija popolnoma drugače. Nismo pa mogli mimo velikega in pretresljivega spomenika žrtvam nasilja med drugo svetovno vojno, posvečenega žrtvam holokavsta: to je muzej v Jeruzalemu. Razdeljen je na štiri dele: najboljši presunjen sem bila ob črnini, ki je posvečena poldrugemu milijonu židovskih otrok, ki so umirali v fašističnih in nacističnih taboriščih. Življenje je v sredini tega stoletja za marsikoga pisalo preveč tragične zgodbe... Ob otroškem muzeju je zgrajen park, posvečen vsem, ki so med vojno Židom pomagali, muzej pa hrani tudi arhivsko fotografsko in filmsko gradivo o pregonu Židov med drugo svetovno vojno in že pred njo. Z občutkom, da smo bogati, ker imamo svobodo, smo se s fanti tisti dan odpravljali na koncert v Tel Aviv...

DALJE

ČLANSTVO V EVROPSKI ZVEZI SE ODMIKA

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji oblast in politične stranke ne omenjajo več leta 2002 kot roka, do katerega naj bi naša država postala polnopravna članica EU. Po uradnih razlagah naj bi bila krivda za obotavljanje pri sprejemu novih članic predvsem v vrhovih omenjene povezave, ki opozarjajo, da je treba najprej opraviti razne reforme, predvsem finančno, znotraj EU, da bi lahko zagotovili sredstva, ki bodo potrebna za finančno pomoč državam kandidatkam za sprejem. Toda v primeru naše države gre tudi za zamude in zaostajanja v pripravah za sprejem v EU. Na to je opozorilo že znano letno poročilo evropske komisije, ki je bilo do Slovenije zelo kritično; zdaj pa so na voljo nove podrobnosti o pripravah za sprejem v veliko evropsko povezavo, pri čemer "vključevanje naše države v Evropsko unijo ostaja največji projekt Slovenije po njeni osamosvojitvi."

Neka slovenska specializirana revija je v svoji zadnji številki, namenjeni tudi pripravam za članstvo v EU, zapisala, "da ni jasno, kdaj bo do širitve doslej največje evropske povezave prišlo. Zanesljivo pa datum 2002 počasi, a zanesljivo polzi proti letu 2006." Med pripravami, ki so potrebne za stalno članstvo, bodo države kandidatke morale sprejeti kakih 500 zakonov, s katerimi bodo svojo zakonodajo uskladile s pravnim redom EU. Gre dejansko za prevzem kakih 80 tisoč strani zakonov, pravilnikov in drugih pravnih norm, ki veljajo v evropski integraciji. Komisar evropske komisije Van den Broek, ki je pristojen za širitev, sicer poudarja "da nič ne more ustaviti vključevanja novih članic, in diplomatsko dodaja, "da vse kandidatke dobro napredujejo na poti v Unijo, pri čemer je hitrost sicer zaželena, a najbolj pomembna je vendarle kakovost."

Slovenijo bodo kmalu obiskali izvedenci iz držav petnajsterice, ki so že v EU, da bi

ministrstvom in vladi pomagali pri oblikovanju zakonodaje in uveljavljanju pravil, ki veljajo v EU.

V pripravah za sprejem v EU nastajajo tudi druge težave, predsodki in dileme. V Sloveniji so denimo zaskrbljeni zaradi odporov, ki se pojavljajo v Avstriji (in nemara tudi v Italiji) proti zaposlovanju delavcev iz predlaganih novih držav članic. Nastal je predlog, da bi trg delovne sile v državah EU morali varovati še najmanj deset do petnajst let po sprejemu novih članic. Glede na razlike v plačah - slovenski nivo plač dosega le 30 odstotkov avstrijskega -, so omenjene bojzani najbrž delno upravičene, vendar je treba dodati, da je v naši državi sedaj, v razmerah relativno uspešnega gospodarstva, postopnega naraščanja plač in večanja blaginje, najbrž majhno število delavcev in uslužbencev, ki bi se bili voljni preseliti daleč od doma, torej v tujino, in se tam zaposliti.

TUDI DRŽAVNI ZBOR ODGOVOREN ZA ZAMUDE

Slovenski parlament je izredno sejo, ki je trajala skoraj ves prejšnji teden, namenil v glavnem obravnavi zahteve poslancev socialdemokratske in krščansko-demokratske stranke, da sproži ustavno obtožbo proti predsedniku vlade Drnovšku. Očitali so mu, da je vedel za tajni slovensko-izraelski varnostni sporazum, sklenjen leta 1995, in da je zato odgovoren za škodljive posledice izvajanja tega obtožbo pa je bil zavrnjen. Preteklega 21. maja je bila zavrnjena tudi prva zahteva za ustavno obtožbo o isti zadevi.

Državni zbor je po polemičnih razpravah zavrnil tudi resolucijo, ki so jo poslanci iz SDS in SKD vložili proti ministru za šolstvo in šport Slavku Gabru. Obdolžen je bil za korupcijo v šolstvu, neizpolnjevanje oz. kršitev zakonov, zlorabo pri financiranju vzgo-

je in izobraževanja in za zamude, ki nastajajo pri sprejemanju podzakonskih predpisov o reformi v šolstvu. Poslanci so s 37 glasovi za in 36 proti zavrnili resolucijo. Poslanci iz SLS, torej iz stranke, ki sodeluje v vladni koaliciji, so glasovali proti Gabru ali pa so se glasovanja vzdržali. Proti sta glasovala tudi predsednik državnega zbora Janez Podobnik in predsednik poslanske skupine SLS Franc Zagožen. Spričo takega glasovanja so nastale razpoke v vladni koaliciji. Obeta se torej novo obdobje napetosti in negotovosti v slovenski politiki.

Medtem pa v javnosti spet opozarjajo na ugotovitve v letnem poročilu evropske komisije, da bi se moral državni zbor bolj kot z domačo politiko ukvarjati z vključevanjem Slovenije v EU. Tudi veleposlanica ZDA v Sloveniji Nancy Ely-Razphel je na zasedanju Atlantskega sveta Slovenije kot "zelo kontraproduktivne ocenila parlamentarne razprave med vladajočo koalicijo in opozicijo o stvareh, o katerih so se skorajda enotno opredelile, da so slovenska prednostna naloga (vključitev v EU in Nato)."

PRED BOŽIČEM

PREMIERA HRESTAČA V NOVI GORICI

Primorsko dramsko gledališče namenja vsako leto precej pozornosti mladim, tudi ljubiteljskim ustvarjalcem, saj v nekaterih izmed njih gotovo klije kak bodoči odrski talent in si gledališče prizadeva ustvariti trdno igralsko zaledje. Tako je novogoriška gledališka hiša nudila svojo strokovno pomoč pri realizaciji pravljicega baleta *Hrestač* P.I. Čajkovskega, ki ga bosta Baletna oddelka glasbenih šol iz Nove Gorice in Ajdovščine v sodelovanju s profesionalnimi plesalci Sergijem Semenjnikom, Irino Visočniko in Viktorjem Isaičevom premierno ponudila v pogled v ponedeljek, 21. t.m., ob 20. uri v veliki dvorani PDG v Novi Gorici. Koreografijo je podpisal Sergej Semenjnik, ki je doma iz Odese, osem let je bil član v kijevskem gledališču klasičnega baleta in dve leti v Otroškem glasbenem gledališču Opere in baleta Kijev. Od l. 1990 je član solo zbora ljubljanskega baletnega ansambla. V Novo Gorico je prišel l. 1995 kot baletni pedagog in v teh letih mnogo prispeval k dvigu baletne kulture mladih. V *Hrestaču* nastopa poleg že imenovanih poklicnih plesalcev nad 80 mladih baletnikov, ki bodo pokazali, kaj so se v tako kratkem času naučili.

Ker se obeta dobra predstava, ljubitelji klasičnega plesa, ne zamudite te "plesne" ponudbe!

IK

KRATKE

RAZSTAVA DEL VENA DOLENCA V TOLMINU

V začetku decembra so v tolminski knjižnici Cirila Kosmača postavili na ogled dela slikarja in grafika Vena Dolenca, ki se enakovredno poseveča tudi glasbi in poeziji. Slikar se predstavlja s samosvojo zbirko slik, ki jih lahko uvrstimo stilno v nadrealizem. Slike spominjajo na delo enega velikih predstavnikov te smeri, S. Dalija, ki je z mučno natančnostjo polnil iluzionistične prostore s pošastnimi sanjskimi liki. Ta smer v sodobni umetnosti je našla oporo v Freudovi psihoanalizi. Veno Dolenc razgrinja v samosvoji človeških podobah svoja notranja občutenja. Pri tem uporablja posebno barvno lestvico, ki je zanimiva in lepa. Razstava bo odprta do 8. januarja 1999. (A. KLINKON)

CARMINA BURANA EUR ART 97

V razstavišču Paviljon v Hitovem poslovnem centru v Novi Gorici bodo v petek, 18. t.m., ob 20. uri na ogled postavili likovna dela, ki so nastala lani v okviru multimedijskega kulturnega projekta *Carmina Burana EUR ART 97*. Projekt je bil izpeljan na pobudo združenja Grafiti ter s pokroviteljstvom Delovne skupine Alpe-Jadran, občin Greve, Chianti, Celovec, Nova Gorica, dežele Furlanije-Juljske krajine, pokrajine in Avstrijskega kulturnega inštituta v Milanu. Na njem je sodelovalo dvajset ustvarjalcev: poleg likovnikov, še literati in glasbeniki iz Avstrije, Italije in Slovenije. Vsem je bila glavni ustvarjalni izziv znamenita srednjeveška zbirka poezije, ki govori o ljubezni, naravi, religiji, uživanju in mistiki.

regi črpa, postaja vse pomembnejši. Začeti je potrebno iskati bogastvo znotraj nas samih in posameznikov, ki nas obkrožajo. Kvantiteto kot vrednoto je treba zamenjati s kakovostjo življenja in bivanja. Znotraj dvomilijonskega slovenskega naroda se skriva čudovita pokrajina izkustvenege sveta."

Mesečnik bo objavljala prispevke, ki bodo ustrezali splošno sprejetim merilom za takšne publikacije, "kolikor mogoče pa se bo izogibal domače, še posebej aktualne politike, ker o tem pišejo že drugi". Objavljala bo tudi fotografije, ki pa bodo morale imeti poleg estetskih kvalitet tudi vsebinsko specifično in sporočilnost. Vsebina prve številke ustreza obravnavani usmeritvi mesečnika. Poleg drugih prispevkov objavlja Mozaik tudi fotoreportažo z Liparskih otokov ter pogovor z Oskarjem Kogojem, industrijskim oblikovalcem iz Mirna, ob odprtju njegove prenovljene hiše-galerije.

M.

ŠTEVILO MAMILAŠEV NARAŠČA

V prostorih srednje policijske šole ministrstva za notranje zadeve Slovenije, v Tacnu pri Ljubljani, so priredili zanimivo in aktualno razstavo o drogah z naslovom *Ne*. Pripravil jo je Koroški pokrajinski muzej iz Slovenj Gradca. Ob odprtju so strokovnjaki ocenili obseg in razsežnosti razpečevanja in uživanja drog v Sloveniji.

Muzejska svetovalka v policijskem muzeju v Tacnu Biserka Debeljak je opozorila, da je problematika drog čedalje bolj pereča in zaskrbljujoča, saj je v Sloveniji okoli 8.000 registriranih narkomanov, ki so zasvojeni z mamili in z drugimi psihotropnimi sredstvi. V zadnjem času je bilo zaradi uživanja drog 16 smrtnih primerov in 61 primerov, pri katerih je samo pravočasna zdravniška pomoč preprečila smrt

zaradi uporabe prevelike doze mamil. Biserka Debeljak je nadalje povedala, da je glede na opravljene raziskave kar 35% srednješolcev v Sloveniji že poskusilo heroin in 15% osnovnošolcev, starih 12 in več let, ve, kaj je trava in kaj hašiš. Glavne žrtve mamil so zlasti mladi ljudje, zato je potrebno na vseh ravneh zaostriti boj, predvsem preventivno proti drogam. Upoštevati je namreč treba, da je mednarodna trgovina z mamili izredno dobro organizirana, t.i. "balkanska pot drog" pa poteka tudi po ozemlju Slovenije.

M.

V LJUBLJANSKI KLINIKI OPERACIJE NA SRCU

V Kliniki za bolezni srca in ožilja, ki deluje v okviru Kliničnega centra v Ljubljani, so doslej lahko opravili kakšnih 700 operacij na odprtem srcu letno. Zdaj pa so dobili še šest novih oddelkov, zaradi česar bodo lahko opravili vsako leto okoli 1.500 operacij. Strokovnjaki poudarjajo, da naj bi sedanje zmogljivosti zadostovale za potrebe Slovenije, kjer so bolezni srca in ožilja v hitrem porastu. Preučuje pa se tudi možnost za spremembo statusa Klinike za bolezni srca in ožilja, ki naj bi postala mednarodna ustanova. V tem primeru bi v Ljubljani lahko operiral tudi slovenski srčni kirurg prof. dr. Ninoslav Radovanovič, ki je doslej v svoji kliniki v Sremski Kamenici pri Novem Sadu ali pa v neki švicarski kliniki operiral tudi okoli tisoč Slovencev.

HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o. VIPAVA
GLAVNI TRG št. 15, 5271 VIPAVA
Telefon: 065 65031, 65584
Telefaks: 065 65031
Žiro račun: 52010-625-1545

HKS Vipava želi svojim komitentom prijetne božične praznike ter srečno in uspešno leto 1999.

Vabimo občane, da zaupajo naši 100-letni tradiciji branilništva, varčujejo pri naši branilnici in izkoristijo ugodne pogoje kreditiranja. Vse storitve za Vas bomo z veseljem opravili na naših enotah v Vipavi, Ajdovščini, Dobravljah, Selu, Braniku, Dornberku, Novi Gorici, Šempasu, Šempetru, Biljah, Levpi, Čepovanu ter blagajniških mestih v Kanalu, Kostanjevici in Colu.

KRAJEVNA STVARNOST V OSPREDJU

Na občnem zboru, ki je potekal v torek, 8. decembra, na sedežu banke, so delničarji Nove Tržaške kreditne banke odobrili spojitev NTKB z Banco Antonveneta.

Ta spojitev, piše v tiskovnem poročilu, ki smo ga prejeli, podobno kot pri spojitvah prejšnjega tedna, ki zadevajo druge banke grupacije Antonveneta, in sicer Banco Regionale Calabrese in Banco Popolare di Faenza, odgovarja potrebi po aktiviranju vseh prednosti, ki jih ponuja večja dimenzija grupe, kakor tudi volji za nadaljnjo rast na teritorialnem območju banke. To bo omogočilo zaradi večje operativne zmogljivosti banke Antonveneta tudi dejansko oporo slovenski manjšini.

Cilj integracije, nadaljuje poročilo, je tudi najučinkovitejše soočanje s temeljnimi vprašanji, ki zadevajo celotni bančni sistem (evro, leto 2000 itd.) in obenem zagotoviti klienteli najboljše bančne proizvode in storitve. Povečana učinkovitost, ki bo izhajala iz reorganizacije bančne grupacije Banca Antonveneta, bo omogočila porast investicij, uresničitev pomembnejše prisotnosti na teritoriju in obogatitev ponudbe s še kakovostnejšimi storitvami krajevnim podjetnikom, skladno s cilji, ki jih Antonveneta od vedno zasleduje.

Bolj specifično bodo poslovalnice Nove Tržaške kreditne banke obdržale znak NTKB, kateremu bo dodan, na grbu in na raznih tiskovinah, tudi znak zavoda Banca Antoniana Popolare Veneta. To rešitev je omogočil sklep članov Banca Antonveneta, ki so na občnem zboru v petek, 11. decembra, v Padovi sklepali o spremembi prvega člena statuta Banca Antonveneta, ki obravnava naziv in ime njihove banke.

Nadalje bo v Trstu prišlo do ustanovitve direkcije za Julijsko krajino, v katero bodo vključene poslovalnice Antonvenete, ki delujejo na tem območju, in posebna ločena struktura za poslovalnice NTKB.

Na podlagi nekaterih pozitivnih izkušenj Antonvenete se bo tudi v tem primeru osnoval Krajevni kreditni odbor, ki mu bodo dodeljene posebne pristojnosti posvetovalnega značaja za usmerjanje in za pokrivanje teritorija, s specifičnim ciljem, da bi podpirali socialne, kulturne in dobrodelne pobude.

Vstop v Banco Antonveneta, piše še v tiskovnem poročilu, ne bo nikakor zmanjšal tradicionalne pozornosti Nove Tržaške kreditne banke za krajevno stvarnost, niti ne bo odpravil njene "lokalistične" dimenzije. To so pogoji, ki so potrebni, da se zagamčita takojšnjost in kakovost pri nujenju storitev rezidenčnim strankam.

V roku prihodnjih dveh let, po pridobitvi predhodnih predpisnih pooblastil, je namreč predvideno odprtje pomembnega števila poslovalnic z namenom, da se razširi operativna prisotnost banke Antonvenete v Julijski krajini.

S 1. JANUARJEM EVRO

V vseh državah članicah Evropske zveze bo s 1. januarjem 1999 stopila v veljavo nova, skupna denarna valuta, to je evro. Dejansko gre za pravo prelomnico v zgodovini Evrope, saj pomeni uvedba skupne valute ne le gospodarsko, ampak tudi politično prelomno dejanje, ko se vsaka posamezna članica zveze, glede finančnih vprašanj, sicer odreka delčku svoje suverenosti in samostojnosti, hkrati pa pridobi na finančni trdnosti. Evropska zveza sicer predvideva postopen prehod od posameznih državnih valut na skupno evropsko, tako da ne bi prizadeli državljanom posebnih težav. Ena glavnih prednosti je oblikovanje skupnega celinskega trga kapitalov, na katerem bo kraljevala ena sama valuta, ki bo imela enako moč kot ameriški dolar. Pomembno pa je, da bo vladala na trgu večja stabilnost, kar bo omogočilo varčevalcem dolgoročneje načrte.

S 1. januarjem 1999 bo evro torej dejstvo, a ne bo obstajal v praktični, fizični obliki, se pravi, da ne bo še v tekočem obtoku. Uporabljali pa ga bomo lahko pri plačilih s čeki,

kreditnimi karticami, nakazili itd. Tudi tekoče račune bodo banke, na željo strank, lahko vodile v evrih, prehod iz dosežane valute v skupno pa bo brezplačen. S 1. januarjem 2002 se bo začela končna faza uvajanja evra. Vsi bančni računi bodo vodeni neposredno v skupni valuti, državne valute pa bodo izginile s tržišča.

Prav to prehodno obdobje bo v marsičem odločilno za utrjevanje gospodarstva v državi, saj bo od gospodarske trdnosti posameznih držav

odvisna skupna prihodnost. Države so namreč morale ob vstopu v Evropsko monetarno unijo zadoščati nekaterim pogojem, ki jih določa Maastrichtski sporazum iz leta 1992 in se nanašajo na letno stopnjo inflacije, javni primanjkljaj in javni dolg, obrestne mere, menjalne tečaje in druge kriterije, ki naj jamčijo določeno stabilnost gospodarstva in same družbe. Začenja se torej novo poglavje evropske zgodovine.

"SHOPPING CARD" KMEČKE BANKE

Shopping card je naslov novi bančni uslugi, ki jo bodo odslej imeli varčevalci Kmečke banke iz Gorice. Pobudo so predstavili na tiskovni konferenci 10. t.m. Kartica, ki ne bo imela veljavnosti kreditne karte, bo nudila varčevalcem Kmečke banke vrsto popustov v številnih goriških trgovinah; gre za prvo tovrstno pobudo na Goriškem, s katero v banki nameravajo nuditi svojim varčevalcem nove uslugе, kajti minili so časi, ko je banka lahko živela samo od denarja vlagateljev. Priče smo namreč naglemu padcu aktivnih in pasivnih denarnih obrestí, kar pomeni, da imamo

majhno inflacijo, a obenem tudi veliko stagnacijo v denarnem prometu. Zato morajo banke iskati vire dodatnih zaslužkov, obenem pa svojim varčevalcem tudi nuditi protiusluge. Ena od takih bo gotovo karta, s katero bo odslej vsak varčevalec lahko v več kot 150 trgovinah na Goriškem imel popust pri nakupih, popusti bodo od pet odstotkov pa vse do dvajsetih. Kupec bo pokazal svojo shopping card in kupljene stvari plačal z denarjem, ker kartica ni kodirana, ni torej plačilna karta, ampak neke vrste prepoznavna značka, ki omogoča popuste.

V KOPRSKI LUKI NOV REKORD V PRETOVORU BLAGA

V Luki Koper so v začetku decembra prvič v zgodovini tega slovenskega pristanišča dosegli pretovor blaga, ki je znašal nad 8 milijonov ton. Do konca leta 1998 pa se bo pretovor povečal na skupaj 8,3 milijona ton. Luka naj bi letos ustvarila za 11,5 milijard tolarjev prihodka, medtem ko naj bi bruto dobiček znašal 2,3 milijarde tolarjev. Upoštevaje vsa merila in primerjave, spada Luka Koper med najbolj uspešne gospodarske družbe v državi. Predsednik

uprave Luke Bruno Korelič je na tradicionalni novinarski konferenci pred koncem leta napovedal, da bodo visok obseg pretovorov blaga poskušali zadržati, vendar je to odvisno tudi od zmogljivosti infrastrukture, ki omogočajo transport blaga, in od pomoči oz. finančnega deleža države. Najbolj pomembna bi bila zgraditev drugega tira na železniški progi med Koprom in Divačo. Gre za zahtevno naložbo, veljala bo kar 62 milijard tolarjev, ki je samo pristanišče ne zmore. Sodelovati bi morala tudi država, ki naj bi po mnenju predsednika uprave Luke "ovrednotila geografsko prometno lego pristanišča in prispevala k naložbi, ki bi omogočila eno milijardo tolarjev prihodka letno". M.

BO ITALIJA REŠILA VPRAŠANJE MLEČNIH KVOT?

Italijanska vlada je vstavila v finančni zakon za prihodnje leto popravek, s katerim predlaga, da bi imele deželne uprave do 10.1.1999 čas, da preučijo prizive živinorejcev glede proizvodnih kvot za mleko, ki jih je državna ustanova AIMA dodelila za obdobje '95-'96 in '96-'97. Pristojni deželni uradi bodo nato te sklepe o prizivih posredovali vsedržavni ustanovi AIMA, da bo opravila kompenzacijske operacije na državni ravni in porazdelila globe. Kmetijski minister De Castro je v zvezi s proizvodnjo mleka ugotavljal, da so italijanski rejci tudi letos preseglji dodeljeno kvoto in da država nikakor ne namerava prispevati k odplačevanju glob. Obljubil pa je, da bodo skušali najti tako obliko denarne kazni, ki bo čim manj oškodovala rejce, v primeru, ko so pridobili več mleka od količine, ki jim je bila dodeljena. Olajšave seveda ne pridejo v poštev v primeru jasnih špekulacij ali čistih goljufij, taki primeri pa so v sedanjem času skoraj nemogoči. Vlada vseskozi misli poveriti pristojnost dodeljevanja proizvodnih kvot za mleko in nadzorstvo prireje mleka deželnim upravam, kar naj bi tudi omogočilo pravičnejšo porazdelitev proizvodnih kvot.

DAVEK ICI DO 21. DECEMBRA

Lastnike nepremičnin, hiš, gospodarskih poslopij, gradbenih zemljišč in kmetijskih površin opozarjamo, da bo zapadel 21. decembra - ker je 20. t.m. nedelja - rok za vplačilo drugega obroka občinskega davka na nepremičnine ICI. Množitelj za posamezne vrste obdavčljive zgradbe ali površine se razlikuje glede na namembnost poslopija.

osebna kartica

... Banca Agricola - Kmečka banka jo namenja izključno imetnikom tekočega računa; ob nakupih je mogoče takoj izkoristiti popuste v trgovinah, ki se vključijo v pobudo Shopping Card.

BANCAGRICOLA
KMEČKA BANKA

SHOPPING CARD

POVEZOVANJE S KRAJEVNO STVARNOSTJO IN KULTURO

POMEMBNA VLOGA BAZOVSKEGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA

V soboto, 12. t.m., je bila v kinodvorani v Bazovici proslava 75-letnice ustanovitve Športnega društva Zarja.

Društvo so ustanovili leta 1923 in začeli z delom v ilegali. Društvo je prosto zadihalo po osvoboditvi leta 1945 in poprijelo z delom na šport-

nem področju, ki je bilo najbolj plodovito v šestdesetih letih. Kot je v slavnostnem govoru povedal današnji predsednik društva Mirijam Žagar,

je za prihodnost zelo pomembno povezovanje z vsemi vaškimi realnostmi oz. komponentami, s kulturo, šolo idr., poleg tega pa tudi po-

svečanje mladim. Potrditev povezave med športom in kulturo je predstavljal tudi bogat kulturni spored, ki so ga oblikovali Otroški pevski zbor Slomšek, Mladinski zbor Bazovica, Mešani zbor Lipa, dramska skupina Mladinskega krožka, tamburaški ansambel društva France Prešeren iz Boljunca, pa tudi priložnostni moški pevski zbor, ki so ga sestavljali člani Zarje.

Ob tej priložnosti je izšla pod pokroviteljstvom ZSŠDI in Zadržne kraške banke tudi spominska knjiga ob 75-letnici društva, ki jo je napisal sedanji predsednik Mirijam Žagar. Na sobotni slovesnosti je knjigo predstavil Ivan Brass, ki je skupaj s Sergijem Kraljem in Aldom Francom tudi prejel priznanje za prispevek k razvoju športa v vasi.

ŠD Zarja so ob tem pomembnem jubileju čestitala številna društva in ustanove, tako iz domače vasi kot iz drugih krajev tržaške pokrajine. Tem čestitkam se pridružuje tudi uredništvo našega časopisa.

POGOVOR / DEAN OBERDAN

SKOK MED PROFESIONALCE

IVAN BAJC

Zamejski košarkar Dean Oberdan je, kot znano, letos zapustil našo združeno ekipo Jadran in se odločil, da se preizkusi pri videmskem drugoligašu. Novo ekipo sestavlja več mlajših perspektivnih igralcev, pa tudi nekaj starejših "mačkono". S to mešano sestavo so si odborniki videmskega društva zastavili kot cilj napredovanje v A-2 ligo. Intenzivni treningi so se zato pričeli že zgodaj poleti in se nadaljujejo dejansko vsak dan. Resnost društva in profesionalni videz ekipe pa do sedaj nista obrodila zaželenih sadov, tako da je pot do slave še krepko navkreber.

Deana Oberdana, dolgoletnega Borovega in Jadranskega playmakerja, smo vprašali, kako se je učil v novo stvarnost.

Po pravici rečeno se sedaj v Vidmu počutim zelo dobro. Na začetku sem po pričakovanju imel nekaj težav, saj zahteva prestop v novo sredino veliko truda. Intenzivnost treningov je moje težave še stopnjevala. Soigralci in trener so me sicer hitro lepo sprejeli, toda prava prijateljstva se ne sklepa jo kar tako čez noč. Kakorkoli že, ob začetku prvenstva smo bili že prava, homogena ekipa tako na igrišču kot izven njega. Po začetnih blehah predstavah sem se tudi sam uveljavil in si pridobil visoko minutažo, kar mi je omogočilo, da tudi v višji ligi dokazem, česa sem zmožen.

Ekipa sicer še ni zaigrala tako, kot zna. Nekaj je bilo zastojev, znaki prebujanja pa so že vidni.

Videmsko moštvo ima sicer solidno tehnično in taktično podlago, predvaja pri-

FOTO KROMA

vlačno in hitro igro, upam si reči, da ne zaostajamo v nobenem elementu. Edine težave prihajajo na dan na gostovanjih, ko zaradi padca koncentracije oziroma preskromnega prepričanja v lastne sposobnosti večkrat pustimo točki nasprotnikom. To je tudi edini razlog, da je naša ekipa nekje na sredini lestvice. Prepričan pa sem, da si bomo z dobro igro v drugem delu prvenstva priborili nastop v play-offu, kar je tudi letošnji cilj videmskega društva.

Kljub stalnim obveznostim smo te vsekakor večkrat srečali tudi na Jadranskih tekmah.

Z velikim zanimanjem spremljam domače Jadranske nastope. Naša združena ekipa tudi letos predvaja svojo značilno igro, ki je že obrodila nekaj sadov. Dobro se je vključil v ekipo tudi novi playmaker Cerne. Prepričan sem, da se bo Jadran zopet izkazal, z nadaljevanjem dobre kolektivne igre pa bo tudi brez težav osvojil nastop v play-offu.

DOMAČA KOŠARKA

POZITIVEN OBRAČUN NAŠIH PETERK

Lahko rečemo, da je bil konec prejšnjega tedna precej pozitiven za naše košarkarske ekipe, ki tekmujejo v različnih ligah. Naj takoj na začetku omenimo tretjo zaporedno zmago Jadrana Nuove Kreditne v prvenstvu C1 lige, ki je v gosteh v Istrani prepričljivo premagal domačo ekipo Gasparini z izidom 63:71. Gre za pomembno zmago, s katero so se Jadranci z desetimi točkami povzpeli na četrto mesto na lestvici, ki ga delijo s tremi drugimi ekipami (Gasparinijem, Castelfrancom in Italmonfalconejem).

Kar se tiče ostalih prvenstev, je treba omeniti poraza, ki sta ga v C2 ligi kljub enakovredni igri z nasprotni-

kom doživeli ekipe Bora Radenske in Doma Kmečke banke. Borovci so doma izgubili proti Itali Weber z rezultatom 81:90, Domovci pa prav tako doma izgubili proti Manzanu s 66:83.

Oba slovenska predstavnika v D ligi, Cicibona Prefabbricati Marsich in Kontovel Nord Est, pa sta slavila. Cicibonaši so doma premagali ekipo Duke Pub z izidom 91:60, Kontovelovci pa v gosteh Chiarbolo s 74:89.

V tržaški promocijski ligi pa je Breg ponovno zmagal. Tokrat so dolinski košarkarji v gosteh premagali ekipo Skyscrapers z izidom 88 proti 102, s to zmago pa so prvi na lestvici.

VELIKA KNJIGA SLOVENSkih ŠPORTNIH IGER

DRAGOČEN DOKUMENT O ZAČETKIH NAŠEGA ŠPORTNEGA GIBANJA

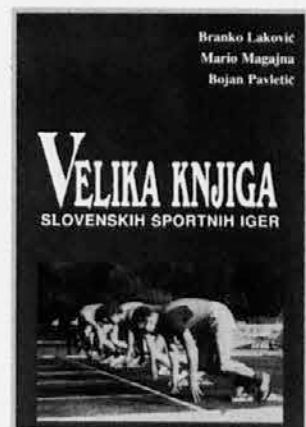
IVAN ŽERJAL

Svojčas smo že pisali o 40-letnici Slovenskih športnih iger in o tem, kaj so te igre pomenile za razvoj slovenskega športa v Italiji. Pisali smo o proslavi, ki je bila 8. novembra na Stadionu 1. maj v Trstu, v prejšnji številki pa je bil objavljen obširen intervju s prof. Bojanom Pavletičem, ki je med drugim spregovoril o igrah. Tokrat se bomo pomudili pri Veliki knjigi Slovenskih športnih iger, ki je izšla prav ob 40-letnici in katere avtorji so prof. Bojan Pavletič, časninar Branko Lakovič in fotoreporter Mario Magajna.

Tudi o Veliki knjigi smo, sicer na kratko, že pisali; prav pa je, da jo pazljiveje pregle damo. Knjiga, ki jo je izdalo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji s podporo Zadržne kraške banke, predstavlja podroben pregled zgodovine Slovenskih športnih iger od začetkov leta 1958 do leta 1975, ko so potekale zadnje, 14. športne igre. Čisto na začetku si lahko preberemo uvodne misli ravnatelja ZKB dr. Klavdija Brajnika ter avtorjev knjige, prof. Bojana Pavletiča, Branka Lakoviča in Maria Magajne. Iz teh kratkih sestavkov izhaja, kako so bile tedanje športne igre pomembne za razvoj slovenskega športa v zamejstvu, kako so predstavljale dragoceno izkušnjo za organizatorje in nastopajoče ter kako je njihova zamisel veljavna še danes. Potem pa knjiga stopi "v živo", kot bi se lahko reklo, saj je prikazan potek 1. Slovenskih športnih iger (takrat še Slovenskega športnega dne), ki so bile 2., 3. in 4. novembra 1958 v prostorih Prosvetnega društva Slavko Škamperle (današnjega Stadiona 1. maj) pri Sv. Ivanu v Trstu. Ta prva izvedba iger je hotela biti tako rekoč sondažnega značaja, ker so prireditelji hoteli zvedeti, ali med mladimi ob-

staja zanimanje za športno udeleževanje v slovenskem okolju. V tem so zadel v črno, saj se je na igre prijavilo 165 tekmovalcev iz 13 društev oz. skupin. Na sporedu je bilo sedem tekmovalnih panog: orientacijski pohod, odbojka, nogomet, atletika, šah, namizni tenis in orodna telovadba. Knjiga prinaša tudi odmeve v tržaškem slovenskem časopisu s članki Ivana (Nina) Patrizia v Primorskem dnevniku in Davorina Tavčarja v Novem listu. Objavljene so tudi vse lestvice uvrščenih tekmovalcev in zmagovalcev. To je shema, ki se kot rdeča nit vleče skozi vso knjigo, katero krasi bogat fotografski material (700 fotografij).

V nadaljevanju so tako prikazani še naslednji Slovenski športni dnevi, ki so potem postali Slovenski športni tedni, nazadnje pa Slovenske športne igre. Največji razmah in odmevnost so igre doživele v šestdesetih letih: število udeležencev in panog se je stalno večalo, tako da so igre zajele precejšen del zamejske mladinske populacije. Leta 1969 je na 11. Slovenskih športnih igrah sodelovalo kar 1.482 tekmovalcev. To je podatek, ki priča o velikem zanimanju in navdušenju, ki se je kazalo tudi v tem, da so bili

mnogi udeleženci obenem tekmovalci (in to marsikdaj v več panogah hkrati), trenerji, sodniki, spremljevalci, pomočniki, organizatorji idr. Šlo je torej za množično gibanje, ki je zajelo lep del slovenske mladine iz različnih svetovnonazorskih sredin, ki se je na igrah srečevala in utrjevala vezi. Na igrah so se začela s časom pojavljati tudi številna novoustanovljena športna društva. Ta so začela nastopati na rednih italijanskih prvenstvih, kar se je začelo poznati tudi na Slovenskih športnih igrah. Z začetkom sedemdesetih let je zanimanje za igre začelo usihati, število nastopajočih pa manjšati. Postalo je namreč očitno, da so igre opravile svoje: iz nič so postavile temelje, osnovo za na-

daljnji razvoj našega športa. Le-ta se je od takrat naprej razvijal v številnih društvih, ki bi verjetno ne nastala, ko ne bi bilo Slovenskih športnih iger.

Zgodovinskemu in statističnemu pregledu v knjigi sledi vrsta pričevanj nekaterih udeležencev takratnih Slovenskih športnih iger. Pričevanja so prispele Dario Frandolič, Dušan Jelinčič, Učo Jurkič, Ingrid Kalan, Dušan Kalc, Igor Komel, Bruno Križman, Jure Kufersin, Neva Lukeš, Marko Oblak, Breda Pahor, Olga Pavletič, Ivan Peterlin, Vili Princič, Saša Rudolf, Aldo Ruppel, Fabio Ruzzier, Boris Simoneta, Mario Šušteršič, Davorin Tavčar in Sergio Tavčar. Na koncu sta objavljena še povzetka v italijanščini in angleščini, pa tudi prispevek izpod peresa Maje Lapornik o Zamejskih športnih igrah, ki jih je letos poleti uspešno privedlo Športno društvo Sokol iz Nabrežine.

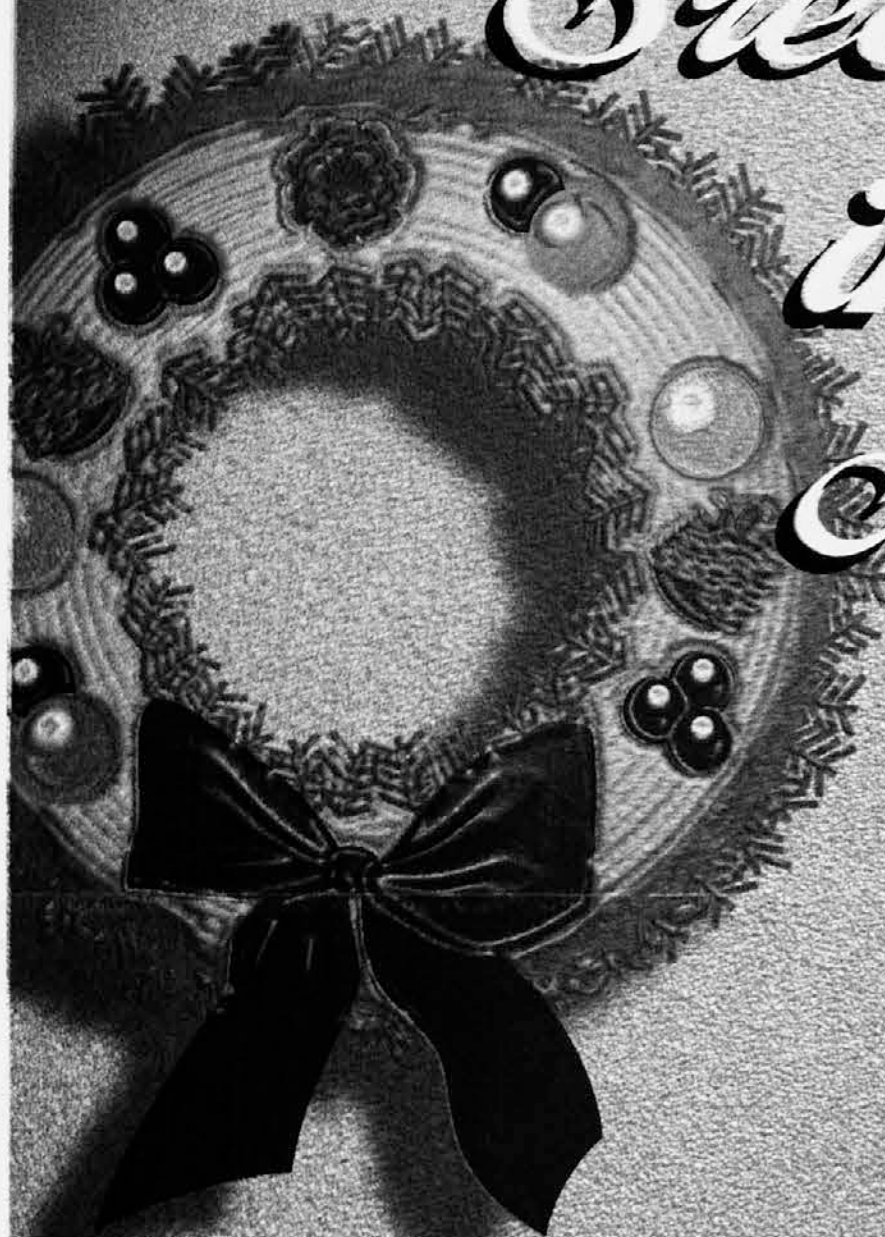
Knjiga - v začetku je bila mišljena le brošura - seveda nima literarnih ambicij. Napisana je v časnikarskem slogu, s krajšimi uvodnimi sestavki in predvsem opremljena z bogatimi fotografskim gradivom in statističnimi podatki. Velika knjiga Slovenskih športnih iger je dragocen dokument o enkratnem pojavu, ki je - vsaj v taki obliki - nepovnljiv in brez katerega bi bila naša skupnost močno osiromašena ne samo na športnem, ampak tudi na drugih področjih.

Naj še omenim, da je knjigo lektoriral Mario Bucik, za prevod v italijanščino in angleščino je poskrbela Betty Fischer, za tehnično opremo pa Igor Lakovič; tiskali so jo v tiskarni Grafica Goriziana v Gorici.

**SLOVENSKE
ZADRUŽNE
BANKE**

Vam Želijo

*Srečen Božič
in Uspešno
Novo Leto
1999*

ZADRUŽNA KRAŠKA
BANKA

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
DOBERDOB

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
V SOVODNJAH

TVOJE DOMAČE BANKE